

בעזהש"ת

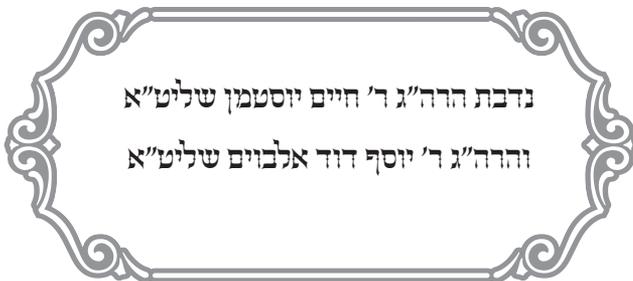
והמשכילים יזחרו קוהר הרקיע

גליון שבועי

והמשכילים יזחרו

שיעורים בספר הזוהר
— על התורה והמועדים —
ע"י הרב יצחק לאווי שליט"א

ספירת העומר וחג השבועות - תשפ"א

לשמיעת וצפיה בשיעורים, וכן לשאר שיעורים וכתבים, ולהרשמה לקבלת ערכונים
שבועיים באימייל

yitzchoklowy.com

מאמרי הזוהר

ה	את חג המצות תשמור שבעת ימים תאכל מצות
יג	ומי כעמך ישראל גוי אחד
טז	אז ירננו עצי היער
כז	וספרתם לכם
לא	ליליא דכלה אתחברת בבעלה
לח	שאו שערים ראשיכם
מב	פקודא לספור ספירת העומר
מד	פקודא לקרבא קרבן העומר
מו	פקודא למעבד חג שבועות
מח	פקודא לקרבא שתי הלחם

שיעורים

מט	ספירת העומר שיעור א
נז	ספירת העומר שיעור ב
סח	ספירת העומר שיעור ג
עד	ספירת העומר שיעור ד
עה	ספירת העומר שיעור ה
פד	ספירת העומר שיעור ו
צב	תיקון ליל שבועות (תש"פ)

את חג המצות תשמור שבעת ימים תאכל מצות

זוהר פרשת תצוה חלק ב' דף קפ"ב, ב – קפ"ג, א

אור יקר פרשת תצוה סימן ב' עמ' קנ"ב – קנ"ה

הסולם פרשת תצוה אות ס"ב – ס"ט

מאמר זה ממשיך את מדרש הזוהר על לשון 'תשמור' הנאמר בחג המצות. אחרי אשר למעלה דרשו מתוך סמיכות אלהי מסכה לא תעשה לך שהוא הסמ"א, ודרש כי 'תשמור' הוא סוד הקדושה המשומרת מן החמין, שבפסח יצאו ישראל משליטת הסמ"א אל שליטת הקדושה. מוסוף וחורו לדייק בפסוק זה אל איזה מדרגה של הקדושה נכנסו בחג המצות, ומפרש שהוא מקום תחילת הקדושה בשכינה הנקראת שמור, ומשם ואילך הם שבעת ימים שאינם במדרגה זו. ועיקר דרוש זה לבאר סדר עליית המדרגות מן הפסח אל שבעת ימים, שמתפרטים אף הם לשבעה שבועות, ומשם לחג השבועות.

פרק א - חג המצות במדרגת המלכות

א.

תשמור הוא המלכות שנקראת שמור

(שמות כג, טו. לד, יח) את חג המצות תשמר.

האי איהו אתר דאקרי שמור (דברים ה, יב: שמור את יום השבת. ובזוהר בראשית מח, ב ועוד: זכור לדכורא שמור לנוקבא) ובגין כך כתיב תשמר.

ב.

שבעים ימי סוכות למעלה ולכן בהם אומרים הלל גמור ושבעת ימי חג המצות למטה ואין אומרים בהם הלל גמור

(שמות כג, טו) שבעת ימים תאכל מצות כאשר צויתך. שבעת ימים לאו אלין אינון שבעת יומין דסכות. דאינון עלאין, ואלין תתאין.

ועל דא בהני הלל גמור ובהני לאו הלל גמור (כמבואר ערכין י, א – יב, שיחיד גומר

את ההלל שמונה ימי החג ויום טוב ראשון של פסח בלבד).

ג.

מצת חסר שעוד לא שרו בה הימים העליונים.

ועל דאינון לתתא כתיב (שמות יג, ו. כג, טו. לך, יח) **שבעת ימים תאכל מצות** – **מצת כתיב חסר, בלא ו'** (בפרשת בא שמות יג, ו. ועי' מנחת שי שמות יב, טו, שם יח, שמות כג, טו. ויקרא ב, ד. ויקרא ז, יב. במדבר ט, יא דאולי היה מסורת שלהם מצת חסר. ועי' הערה הבאה), **דעד לא שראן אינון יומין עלאין רזא דו'**. (וכן פירשו בוורר ויצא קנו, א שכאשר מתחברת המלכות הנקראת מצה בזכר נקראת מצוה ככתוב כי המצוה הזאת. ולפי זה ייתכן דעיקר דיוק מצת חסר אינו ממה שנוכר חסר בתורה אלא מזה שמצה הוא מצוה בלי וי"ו וכבר רמזו חז"ל לזה כמכילתא ומובא ברש"י על פסוק ושמרתם את המצות אל תקרי את המצת אלא את המצות מצוה הבא לידך אל תחמיצנה. ועוד כתיב לחם עני וקרינן לחם עוני, שהם שני בחינות אלה עני כשהיא עניה ועוני כאשר עונים עליה דברים הרבה. עי' זוהר בראשית לג, א).

פרק ב - ירידת המלכות אחר התקדשותה לטהר את ביתה

א.

אחר שהמידה 'חג המצות' נתקדשה למה ירדה והרי מעלין בקודש?

ואי תימא כיון דהאי חג המצות אתקדש, אמאי נחתא? דהא תנינן (ברכות כח, ב דהכי גמירי, ושם נסמן) **מעלין בקדש ולא מורידין, אמאי נחתא לתתא באינון יומין תתאין?**

ב.

אחרי שהמכפר מתכפר יכול לכפר על ביתו

תא חזי: כתיב (ויקרא טו, ו. שם יא. שם יז) וכפר בעדו ובעד ביתו וגו' – מאן דכפר אצמריך עליה בקדמיתא, ולבתר על ביתיה (כדאיאת בתוספתא הוריות ב, ד ועוד: מוטב שיקדם מכפר למתכפר. ובוורר ויקרא יח, ב שמטעם זה יש לבעל תוקע להיטהר טרם ראש השנה שיוכל לכפר על הקהל).

ג.

'חג המצות' התקדשה ולכן יכלה לירד לכפר על ביתה

כגוונא דא, האי דרגא שארי לאתקדשא ולנפקא בקדושא לכפרא עליה, וכיון דאיהו אתקדש בעי לכפרא על ביתיה ולאיתקדשא לון, ועל דא נחית לתתא לקדשא ביתיה.

ד.

ביתה מתקדשת על ידי ישראל שלמטה

ובמה מקדש לון? בישראל לתתא.

פרק ג - ספירת העומר הוא הכניסה לימים עליונים

א.

אחר שהם מתקדשים עולה היא למעלה להתקשר בימים עליונים.

וכיון דאלין מתקדשאן בעינן לסלקא לעילא.

דהא כד ביתא דמטרוניתא אתקדשת, כדון סלקת לעילא לאתקשרא באינון יומין עלאין לעילא.

ב.

ספירת העומר בעמידה לפי שהוא בימים עליונים

ועל דא אנן עבדין חושבנא בקיזמא על קיימין (פי' סופרים ספירת העומר בעמידה, כמובא בטושו"ע או"ח סימן תפ"ט סעיף א' משם הרא"ש והרמב"ם, והביא רא"ש אסמכתא לזה דכתיב מהחל חרמש בקמה וקרינן בקומה), בגין דאינון יומין עלאין אינון.

ג.

כל ימים עליונים בעמידה שהוא דרך הזכר ולשבח עולם הזכר

וכן בכל זמנא דעאל בר נש לאינון יומין עלאין בין בצלותא (כלומר בתפילה

העמידה, ע"י זוהר חיי שרה קלב, ב. זוהר במדבר קב, ב דתפלת מיושב בסוד תפלה של יד ותפלת מעומד בסוד תפלה של ראש), **בין בשבחה** (אולי בקדושה הנאמרת בעמידה, ע"י זוהר תרומה קלא, ב – קלג, א בענין קדושה דמיושב וקדושה דמעומד), **אצטריך לקיימא על רגלוי, ירכין וגופא כחדא**.

דתמן ירכין וגופא לקיימא כדכורא בחיליה ולא כנוקבא דארחא למיתב.
ועוד בגין שבחה דעלמא עלאה.

ד.

נשים פטורות מספירת העומר לפי שהוא בעולם הזכר

ובגין דאיהו רזא דדכורא נשין פטורות מחושבנא דא ולא מחייבן למימני בר דכורין (כשימת הרמב"ם תמידין ומוספים ז, כ"ד ורוב הפוסקים דהוי מצוות עשה שהזמן גרמא, ולא כהרמב"ן קידושין לג, ב שספירת העומר אינה מצוות עשה שהזמן גרמא וכן דעת מהר"ם חלאווה), **לאתקשרא כל חד כדקא יאות**.

ה.

יראה כל זכורך בברית שהוא הזכר

כגונא דא (שמות כ"ג, יז. שמות ל"ד, כ"ג. דברים ט"ז, י"ז) **יראה כל זכורך – דכורין ולא נשין, בגין דרזא דברית בדכורא איהו ולא כנוקבא**. ובגין דקיימא רזא לעילא נשין לא מתחייבן (כמ"ש במשנה חגיגה א, א שנשים פטורות מן הראיה).

ו.

כל אחד מימים עליונים נותן קדושה ליום מן התחוננים הנקראים שבוע

ורזא אולפינא הכא, דבכל שבעת יומין מאלין עלאין נמלא קדושתא יומא חד דאלין תתאי.

והאי תתאה אקרי שבוע דאתקדש בשבע יומין עלאין, וכן בכל שבועה ושבעה מאינן חמשין יומין, עד (ויקרא כ"ג, ט"ז): עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמישים יום) **ולא עד** (–בכלל, כפירוש רש"י שם).

ז.

כאשר נסתיימו מ"ט ימים לקח כל שבוע יום.

וכד אשתכחו ארבעין ותשע יומין עלאין, אשתכחו לתתא שבע יומין דאתקדשו בהו, וכל חד אקרי שבוע (דברים ט"ז, ט: שבעה שבעת תספר לך. שבוע בו"ז המרמו לתפארת) דעאל באינון שבע (ויקרא כ"ג, ט"ז: שבע שבתות תמימות. שבע בלא ויו המרמו למלכות).

ח.

תמימות לשון נקבה שהם בעולם הנקבה

ועל דא כתיב (ויקרא כ"ג, ט) שבע שבתות תמימות תהיינה – בגין דאינון נוקבין נקט קרא לישנא דנוקבי (פי' שבועות הם לשון זכר ככתוב שבעה שבועות ולכן אנו אומרים שבוע אחד ולא שבוע אחת ע"י מוג"א או"ח תפ"ט, ס"ק ה. והוא רומז לימים העליונים שהם בזכר כנ"ל אות ו'. אבל שבתות לשון נקבה ולכן כתיב שבע שבתות תמימות תהיינה הכל לשון נקבה ואל שבע שבתות נמשכים שבעה שבועות)

פרק ד - חג השבועות הוא השראת החמישיים

א.

חג שבועות על שם ימים הנקבות ששרו עליהם ימים העליונים.

וכד אתקדשו בהו, וביתא מתקנא לאתחברא אתתא בבעלה, כדין אקרי (דברים ט"ז, י) חג שבועות – מאינון נוקבי דשארן עלייהו אינון יומין עלאין ואתקדשו בהו.

ב.

שבועותכיסם שלכם כי בשבועות המלכות נטהרו ישראל

ובגין כך כתיב (במדבר כ"ח, ו) בשבועותיכם – אינון דלכון, ולא כתיב בשבועות. בגין דהכי נמי מתקדשן ישראל לתתא עמהון.

ג.

ביום החמישים שורה היום העליון על מ"ט פנים של התורה

ועל דא כד מטון לתשע וארבעין יומין, ההוא יומא עלאה דעלייהו אקרי יומא
חמשין דשליט על מ"ט יומין, רזא דכללא דאורייתא במ"ט אנפין (שוחר טוב
תהלים י"ב, ז על פסוק מזוקק שבעתיים שיש בתורה מ"ט פנים טהור ומ"ט פנים טמא).

וכדין ההוא יומא עלאה, יומא דחמשין, באתערותא דלתתא אפיק אורייתא
– כללא דמ"ט אנפין.

מקורות ומפרשים

קבלת אחרונים	שבעה של פסח ושבעה של סוכות
מגיד מישרים פרשת צו ד"ה אור לשבת ח' ניסן.	רמב"ן פרשת אמור ויקרא כ"ג, ל"ו.
תולעת יעקב סתרי חג המצות ד"ה מעם שאין גומרין ההלל.	רמב"ן פרשת ראה דברים ט"ז, ח.
אריז"ל	מעם שאין אומרים הלל גמור בשבעת ימי פסח
עין חיים שער ל"ו פרק ב.	לפי הפשט: מעם הגמרא ערכין י שאינו חלוק בקרבנותיו, ומעם מדרש הרנינו מובא בבית יוסף ופוסקים אור"ח סימן תפ"ח שמעשי ידי טובעים בים.
שער הכוונות פסח דרוש ג'. דרוש ח'. דרוש י'.	זוהר
סוד הלל גמור והלל שאינו גמור	זוהר אמור צה, ב – שאלת רבי יהודה לרבי אבא ותשובתו.
שערי אורה שער שמיני. שערי צדק השער השמיני.	זוהר תוספות לחלק ב רעז, ב.
ספר השם המדה הג' ערך הלל גמור.	זוהר חדש תרומה מג, א (קמח, א).
פרדס רמונים שער ערכי הכינויים פרק ה' ערך הלל גמור.	תיקוני זוהר כח, ב.
אור נערב חלק ז הכינויים ערך הלל.	רעיא מהימנא מצוות ספירת העומר – זוהר חלק ג צה, ב.
קהלת יעקב ערך הלל גמור.	קבלת ראשונים
סוד מצוות ספירת העומר	ספר הרמון חלק ד ענין פסח ד"ה לשבות כיום טוב ראשון של פסח
זוהר	זוהר אמור צו, ב "ודא שבע שבתות"
זוהר אמור צו, א – רבי אבא ורבי חייא הוי אולי מאירת עינים פרשת אמור כג, לו. רקאנמי באורחא"	פרשת אמור.

תיקוני זוהר

רעיא מהימנא

רעיא מהימנא מצוות הקרבת העומר – זוהר חלק ג צז, א (דבריו מיוסדים על זוהר אמור שם)
תיקוני זוהר תיקון כ"א נו, א

רעיא מהימנא מצוות ספירת העומר – זוהר חלק ג צז, א (כל דבריו מבוארים בוזהר תצוה כאן)
תיקוני זוהר חדש חלק ב סא, א.

סוד מצות הקרבת העומר

רעיא מהימנא פנחס רנה, א

רמ"ק אור יקר ויקרא סוף סימן כ"ג (פירוש הכתובים ואם תקריב וגו')

ומי בעמך ישראל גוי אחד

זוהר פרישת אמור חלק ג' דף צ"ו, א

מאמר זה הוא המשך שיחת רבי יהודה ורבי אבא בהבנת גדר שבועת ימים של חג המצות לעומת חג השבועות וחג הסוכות. אחר שביאר לו רבי אבא ההבדל בין שבועת ימי חג המצות לשבועת ימי חג הסוכות, שסוכות ימים עליונים ופסח ימים תחתונים, שאל לו רבי יהודה עוד לכאר המעם שפסח וסוכות הם שבעה ימים, וחג השבועות יום אחד בלבד. מאמר זה מעמיד את היסוד שחג השבועות הוא במדרגת עין החיים הנקרא יום אחד, ועל יסוד זה ממשיך רבי שמעון לדרוש במאמר הבא בהרחבה.

אחרי דברי רבי שמעון המאמר חוזר הזוהר להשלים בדברי רבי יצחק בענין היחוד והשירה של ליל הראשון של חג הפסח, והם חוזרים לשיחת רבי אחא ורבי יוסי למעלה בענין הזה. ואינו שייך לחג השבועות ומכל מקום מדרש רבי שמעון במאמר הבא על השירה חדשה של חג השבועות נמשכים לדרוש הוה.

א.

שאלת רבי יהודה: למה פסח וסוכות שבעה ימים ושבועות יום אחד?

השתא מלה אחרא בעינא למנדע, הא חזינא בפסח שבעה בסכות שבעה ושלימו דחדוותא כיומא אחרא, בשבועות אמאי לא אשתכחו ביה שבעה יומין והא הכא אתחזון יתיר מכלא.

ב.

פתח ואמר: (דברי הימים א י"ז, כ"א. וכעין זה שמואל ב ג, כ"ג) ומי בעמך ישראל גוי אחד בארץ. וכי מאי שנא הכא דאקרון ישראל אחד יתיר מאתר אחרא.

אלא כיון דשבחא דישראל אתא לפרשא קרא לון אחד דהא בכל אתר שבחא דישראל אחד הוא. מאי טעמא? בנין דכל קשורא דעלאי ותתאי בהאי אתר דאקרי ישראל אשתכח.

ג.

ועוד, אתקשר במה דלעילא ואתקשר במה דלתתא ואתקשר בכנסת ישראל, ועל דא אקרי כלא אחד, ובאתר דא אשתמודעא מהימנותא וקשורא שלימא ויחודא עלאה קדישא.

ד.

ועל דא יומא דא קשורא דמהימנותא הוא קשורא דכלא. וכתיב (משלי ג, י"ח) עין חיים היא למחזיקים בה – אילנא הוא דאקרי אחד, ועל דא בגין אינון דמתקשרי באתר דא אקרי הכי.

ה.

ועין חיים אחד הוא ודאי אקרי, בגין דכלא ביה ויומא דיליה אחד ודאי, קשורא דכלא ואמצעיתא דכלא, כמה דאת אמר (בראשית ב, ט) ועין החיים בתוך הגן – בתוך ממש, במציעות, ואחיד לכל סטרין ואתקשר ביה.

ו.

ועל דא פסח סכות הוא באמצעיתא, בגין דאיהו אמצעיתא דכלא, ודא הוא שבחא דאורייתא בהאי יומא ולא יתי, שבחא דמהימנותא וקשורא דכלא.

אמר ר' יהודה בריך רחמנא דשאינא וזכינא להני מלי.

ז.

אמר רבי יצחק: חדוותא ושירתא זמינין ישראל לשבחא לקב"ה כהאי שבחא דמשבחי ישראל בליליא דפסחא דכנסת ישראל אתקדשת בקדושא דמלכא.

הדא הוא דכתיב (ישעיה ל, כ"ט) השיר יהיה לכם כליל התקדש חג – כליל התקדש חג דייקא.

ברוך יי' לעולם אמן ואמן.

מקורות ומפרשים

הטעם שחג הפסח שבועה ימים
ושבועות יום אחד

מורה נבוכים ג, מ"ג

חג השבועות כעין החיים

זוהר

אז ירננו עצי היער

וזהר פרשת אמור חלק ג' דף צ"ו, א – צ"ז, א

אור יקר פרשת אמור סימן ז'

הסולם פרשת אמור אות קמ"ה – קנ"ח

מאמר זה ממשיך את מדרש הוזהר על סדר המועדים בפרשת אמור. אחר שעמד על סוד שבעת ימי הפסח שאין בהם הלל, וכיאר רבי אבא לרבי יהודה המעם שפסח וסוכות שבעת ימים ושבועות יום אחד בלבד שהוא סוד עין החיים בתוך הגן ספירת התפארת בין הצדדים, וממילא למדנו את הברל יחוד הפסח מיחוד חג השבועות שהוא ביתר שלימות, ממשיך רבי שמעון לדרוש על גדל ייחוד חג השבועות, וכיצד מתעלים מחג הפסח אל חג השבועות על ידי קרבן העומר וספירתו בשבעה שבועות.

(במדבר כ"ח, כ"ז) **וביום הנכורים בהקריבכם מנחה חדשה ליי שבועותיכם וגו'.**

רבי שמעון פתח: (הנוסח המובא כאן הוא דברי הימים א מ"ז, ל"ג. וכעין זה תהלים צ"ו, י"ב-י"ג. ולהלן הוא דורש מתחילת הפרק בתהלים שירו לה' שיר חדש, משמע שלפרק זה התכוון. ותחילת המזמור דברי הימים הוא שירו לה' כל הארץ והוא לחם מן הארץ המבואר להלן) **אז ירננו עצי היער מלפני יי כי בא לשפוט את הארץ.**

פרק א' - פתיחה בשבח התורה

א

אשרי משתדלי התורה בעולם הזה ובעולם הבא ווי למי שאינם משתדלים בתורה.

זכאין חולקיהון דאינון דמשתדלי באורייתא, דידעין ארחוי דקודשא בריך הוא, ואתאחדן בשמיה כל יומא.

ווי לאינון דלא משתדלי באורייתא, דהא לית לון חולקא בשמא קדישא ולא אתאחדן ביה, לא בהאי עלמא ולא בעלמא דאתי.

ב.

הזוכה בתורה בעולם הזה זוכה בה גם לעולם הבא

מאן דזכי בהאי עלמא זכי בעלמא אתי, דהכי תנינן (שיר השירים ז, י, וביכמות צו, אמר רבי יוחנן בשם רשב"י: כל תלמיד חכם שאומרים דבר שמועה מפיו בעולם הזה שפתותיו דובכות בקבר, אמר רבי יצחק בר זעירי מאי קראה וחכך כיון הטוב דובכ שפתי ישנים, ככומר של ענבים מה כומר של ענבים כיון שאדם נוגע בו דובכ אף תלמידי חכמים כיון שאדם אומר דבר שמועה מפיו דובכות שפתותיו בקבר) **דובכ שפתי ישנים – אף על גב דאינון בההוא עלמא, שפוותיהו מרחשן תמן אורייתא.**

פרק ב' - עומד שיעורים תבואת הארץ

א.

העומר הוא הקרבת תבואת מידת הארץ.

תא חזי: עד השתא אתקריבו ישראל (שמות כ"ג, ל"ט, חג הסוכות באספכם את תבואת הארץ) **תבואת הארץ – תבואת הארץ ודאי** (עיי' ינוקא בלק קפה, ב והיה באכלכם מלחם הארץ, קרא דא על עומר התנופה, שהיא שעורה שיעור ה').

ב.

אע"פ שמידת הארץ יש בה דינים הם דינים שהעולם מתנהג בהם.

אתעסקו ביה ואתקשרו בההוא קשורא, ואף על גב דדינא אשתכת, דינא דעלמא אתנהגא ביה.

ג.

לכן הקריבו שעורים שהיא ראשונה לתבואות כשם שהמלכות ראשונה להתאחדות ישראל בהקב"ה.

ואתקריב שעורים – בגין דאיהו קדמאה מכל שאר תבואה, ומן קדמאה מתקרבא ולא מההוא דמתאחר, דהא אחידו קדמאה דישאל אתאחדו ביה בקודשא בריך הוא הכא הוא.

ד.

הקב"ה תמה שהוא נותן לכם לחם משמים והם עדיין מקריבים לפניו שעורים תבואת הארץ. אמר קודשא בריך הוא: **אנא יהבית מן במדברא מההוא אתר דאקרי שמים, דכתיב (שמות ט"ז, ד) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים** (וסודו נתבאר בוהר כמה פעמים בענין המצה והמן שמוצה מארץ מידת המלכות ומן משמים מידת תפארת, רמו אליהם הוהר למעלה אמור צה, ב באמרו והא אוקמוה. עי' ויצא קנו, א. ויחי רמו, א. בא מא, א. בשלח סא, ב. תצוה קפג, א. וכן להלן אמור קב, ב, וילך רפג, ב שהוא סוד המן בזכות משה שמידתו תפארת שמים. ובאדרא זוטא רצב, ב פירש עוד למעלה מזה שורש המן בעתיקא שהוא טל השמים) **ואתון מקרבין קמאי שעורים עד כעון?**

פרק ג' - עומר שעורים כמנחת סוטה

(קשר מנחת שעורים למנחת סוטה ראה פסיקתא דרב כהנא ה, ג. ויקרא רבה כה, ו: ר' שמעון בן לקיש אומר: אל תהא קלה בעיניך מצוות העומר, שבזכות העומר שלום נעשה בין איש לאשתו, שכתוב: **"הביא האיש את אשתו אל הכהן והביא את קרבנה עליה עשירית האיפה קמח שעורים.** ועיי"ש בפירוש עץ יוסף ובספר בני יששכר מאמרי חודש ניסן י"ב, ט"ז שפירשו המדרש ע"פ הוהר. ובוהר ראו עוד יוקא בלק קפה, ב - קצמ, א. ורעיא מהימנא/פקודין אמור צו, א מצוות העומר).

א.

זאת תורת הקנאת - אזהרה לנשים שלא ישטו וישתו מים מעומר קמח שעורים.

ורזא דמלה: (במדבר ה, כ"ט) זאת תורת הקנאת - חסר, אזהרותא לנשי עלמא דלא יסטון תחות בעליהון, ואי לאו (במדבר ה, ט"ז) קמח שעורים זמינא לקרבא.

ב.

אשרי חלקה של כנסת ישראל שלא בגדה במלך הקדוש

זכאה חולקיהון דישראל, דהא כנסת ישראל לא שקרת במלכא קדישא לעלמין.

ג.

השכינה תוהה "אשר תשטה אשה" האחודה בה?

כנסת ישראל תוהת: (כמדבר ה, כ"ט) **אשר תשטה אשה תחת אישה.**

ד.

דין האשה הסוטה ממקום שפגמה בה שהיא אשת חיל קמח שעורים.

בגין כך דינא דהאי אתתא מאתרהא קא אתייא.

ומאן הוא אתרהא? ההיא דכתיב בה (משלי ל"א, י) **אשת חיל מי ימצא ורחוק מפנינים מכרה,** (משלי י"ב, ד) **אשת חיל עמרת בעלה.**

ה.

השכינה נקראת קנאת חסר.

וההוא קמח שעורים דאתית ההיא אתתא, (כמדבר ה, ט"ו, י"ה, כ"ה, כ"ט) **מנחת קנאת אתקרי – חסר, כנסת ישראל הכי אתקרי** (מבואר בוהר הרבה פעמים שמילה חסרה בלא וי"ו רומז לשכינה בלי התפארת הנקרא אות וי"ו, ע"י למשל בראשית לג, ב מארת חסר וא"ו, מקץ קצה, א וירצוהו חסר וא"ו, ויגש רי, א והקל חסר וא"ו).

ו.

פנחס קנא לאלהיו שהיא המלכות קנאת חסר.

ועל דא כפינחס כתיב (כמדבר כ"ה, י"ג, עיי"ש ברמב"ן פסוק א' שהיא אלהיו דייקא והיא ברית שלום) **תחת אשר קנא לאלהיו, דקנאת הכא אתאחד, דמאן דמשקר כהאי ברית קנאה אתערת עליה.**

ועל דא (משנה סנהדרין ט, ו) **קנאין פגעין ביה.**

פרק ד' - שירת עצי השדה בשמים

א.

העומר מנוקה ב"ג נפה שהם שבע שבתות

תא חזי: קמח שעורים האי עומר, דכיון דהוה ממא לריחין דגרוסות מפקי מניה עשרון מנופה ב"ג נפה (כדתנן מנחות פרק י משנה ד: נתנוהו בריחים של גרוסות והוציאו ממנו עשרון מנופה ב"ג נפה).

ודא (ויקרא כ"ג, ט"ז) שבע שבתות תמימות.

ב.

אחר שעולה בשבע שבתות מזדווג המלך בכנסת ישראל וניתנה תורה ונמצא אחד למעלה ולמטה.

לכתר דסלקין שבע שבתות אלון, אתא מלכא קדישא לאזדווגא בה בכנסת ישראל, ואורייתא אתיהיבת.

וכדין אתעמר מלכא ביחודא שלים ואשתכח אחד לעילא ותתא (כדפירש במאמר הקודם ששבועות הוא בחינת יום אחד).

ג.

בשעה שמתעורר המלך שרים האילנות ה' בשמים חסדך וגו'

וכד אתער מלכא קדישא ומטא זמניה דאורייתא, כל אינון אילנין דמבכרי אבייהו סלקין שירתא סלקין שבחא.

ומאי אמרי?

בשעתא דמלקטין לון פתחי ואמרי (תהלים ק"ג, י"ט) 'יי' בשמים הכין כסאו ומלכותו ככל משלה, (תהלים ל"ז, ו) 'יי' בהשמים חסדך וגו', וכתוב (ישעיה נ"ה, י"ב) וכל עצי השדה ימחאו כף.

פרק ה' - שיר חדש על מנחה חדשה

א.

עוד שרים האילנות שיר חדש, שהוא מנחה חדשה

ועוד פתחו ואמרו: (תהלים צ"ח, א) מזמור שירו ליי' שיר חדש כי נפלאות עשה וגו'. שיר חדש אקרי, בגין כך (במדבר כ"ח, כ"ז) בהקריבכם מנחה חדשה.

ב.

העומר מנחת קנאות, שבועות מנחה חדשה שהוא יעקב

התם מנחת קנאות, הכא מנחה חדשה – חדשה דחדושא דכלא הכא, קשורא דכלא דעילא ותתא, קשורא דמהימנותא.

ועל דא יעקב שלימא אתעטר בעטרוי, ואורייתא אתיהיבת.

ג.

מקרא ביכורים על יעקב שהוא האילן הגדול שהכל תלוי בו

וכד מטון בכורים לגבי כהנא, הוה בעי בר נש למימר ולפרשא מלין (ככתוב דברים כ"ז, ג – ה: ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם ואמרת אליו הגדתי היום וגו', וענית ואמרת וגו' ארמי אוכד אבי וגו'), על ההוא אילנא דארעא דאשתלים כגוונא דלעילא בתריסר תחומין בשבעין ענפין (יעקב הוליד שנים עשר שבטים ושבעים בנים, וכן האילן ככתוב שמות ט"ז, כ"ז ויבאו אילימה ושם שתים עשרה עינות מים ושבעים תמרים, וזה היה אחרי שנמתקו המים המרים במרה)

ובעא לאוכדא ליה לבן ארמאה ויתפגים עלמא בגיניה, וקודשא בריך הוא שזיב ליה ואתעטר בכנוי, כמא דאוקימנא (2), בגין ההוא אילנא דכל קשרא דמהימנותא ביה תלייא.

ד.

חדוש העליונים והתחתונים במנחה חדשה הזה

ועל דא מנחה חדשה אתקרי, מאי טעמא? בגין דחדתותי דעלאי ותתאי הוא

וחדתותי דסיהרא, ובכל זמנא חדתותי הוא דסיהרא.

פרק ו - בהתעטרות המלך מתאחדת עמו הכלה

א.

משל למלך שעשה סעודה לבנים ולא לבת, ובסוף נתן כל בן לבת מחלקו ונמצא לה חלק כפול מכולם.

למלכא דהוו ליה בנין וברתא חדא. אתקין סעודתא לכלהו בנין ולא אשתכחת ההיא ברתא על פתורא.

כד אתאת אמרה למלכא: מארי, לכל אחי זמינת ויהבת לכל חד מאנין ידיען ולי לא יהבת חולקא בינייהו.

אמר לה: חיך ברתי מנך ישתכחת על חד תרין, הא כלא ינתנון לך מחולקיהו. אשתכח לבתר בידהא חולקא על חד תרין מכלא.

ב.

כנסת ישראל כלה קרויה שנוטלת מכולם ומתחדשת מכולם.

כך כנסת ישראל מכלא נמלא חולקין ועל דא אקרי כלה, ככלה דכלא זמינין לה מאנין וחולקין ותכשימין, כך היא כנסת ישראל חדתותי דילה בכלא וכלא יהבין לה חולקין ומאנין.

ג.

תא חזי: בשעתא דמלכא קדישא אשתכח בעטרוי, חדוותא דכנסת ישראל הוא, וכד אורייתא אתיהבת אתעמרת כנסת ישראל בעטרין עלאין.

ד.

ובגין דכל קשרא דמהימנותא אתקשר בהאי אילנא אקרי יום אחד כמא דכתיב (זכריה י"ד, ז) והיה יום אחד הוא יודע ליי' – יום אחד ודאי בכנסת ישראל, יום אחד בקשורא דלעילא.

ה.

סדר מרכבת הגוף האחד

קשורא דלעילא רישא וגלגלתא ומוחי.

קשורא אחרא תרי דרועי דאחידין מחילא דרישא, ואוקמוה רב המנונא סבא בתרי קשורי אבהתא.

תרין קיימין דלתתא דאתמשכון בקיומא בתרי דרגין לאתכנשא זרעא לאפקא בדרגא אחרא בפום אמה.

אילנא דא הוא גופא אמצעיתא דאחיד לכל הני וכלא מתקשרן ביה והוא בהו ועל דא כלא חד, וכד אזדווגת ביה מטרוניתא כדין הוא אחד, והא אוקימנא מלי.

פרק ז - סוד עצרת

א.

תא חזי: כתיב (במדבר כ"ט, ל"ח) ביום השמיני עצרת. מהו עצרת? בהווא אתר דכלא מתקשרן כחדא אקרי עצרת – עצרת כנופיא (תרגום אונקלוס).

ב.

ואי תימא הכא דאקרי עצרת מאי טעמא? (הפסוק שהביא מדבר בעצרת של סוכות ושואל למה נקרא גם חג שבועות עצרת בלשון חכמים. ומפרש והולך כל מושגי שמיני עצרת של

סוגות והתאמתם לעצרת של שבועות)

אלא בכל אינון יומי סעודתי דענפי אילנא הוו ועל דא שבועין פדין אינון.
לבתר חדוותא דגופא דאילנא ממש וחדוותא דאורייתא.

ובגין כך הוא יומא חד עצרת חדוותא דאורייתא חדוותא דאילנא דהוא
גופא.

ג.

ועל דא לית חולקא בהאי יומא אלא קודשא בריך הוא וישראל, בגין כך
עצרת תהיה לכם – לכם ולא לאחרא, דהא בשעתא דמלכא אשתכח כלא
אשתכח ביה.

ד.

ועל דא תנינן (ראש השנה פרק א משנה ב) בעצרת על פירות האילן, והא אוקמוה.

ה.

בגין כך יום אחד אקרי – יום אחד הוא, כמא דאמרן (במאמר ומי כעמך ישראל גוי
אחד למעלה, ובמאמר זה פרק ו' אות ד').

ו.

תא חזי, מאי דכתיב (ויקרא כ"ג, י"ז) ממושבותיכם תביאו לחם תנופה וגו' סלת
תהיינה חמץ תאפינה, מאי שנא הכא חמץ בכנסת ישראל?

אלא בגין דכלא אחידן ביה.

וכן באילנא, דהא באילנא אחידן ענפין באילנא אחידא דינא דינין סגיאין בכל
סטרין, כלא אשתכח ביה, ובגין דהאי אילנא מכפר על יצר הרע.

ז.

אמר רבי אלעזר: מהאי אילנא אתזנו כל שאר אילנין לתתא והוא אשתרשא על חד נהרא עמיקא דנגיד ונפיק ולא פסקין מימיו לעלמין.
עליה כתיב (ירמיה י"ז, ח) והיה בעץ שתול על מים ועל יובל ישלח שרשיו וגו'.

ח.

ועל דא אורייתא כתיב (משלי ג, מ"ו) עין חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

מאי ותומכיה מאושר? הא אוקמוה, אבל ותומכיה מאושר כמה דאת אמר (בראשית ל, י"ג) באשרי כי אשרוני בנות.

מקורות ומפרשים

פירושים כוללים למאמר או ירננו   דברי חיים לפסח ד"ה ויאכלו מעבור הארץ

ביאורי הזוהר לבעל התניא פרשת אמור   סוד ישרים יום ב' דפסח אות י"א, ועיין עוד
 פרק ג' – מנחת העומר כמנחת   שם אות י"ח, ותפארת החנוכי אמור.

קנאות   ע"י דרך מצוותיך מצוות הקרבת וספירת
 העומר.

יערות דבש ח"א דרוש מזו (נחשדו שזנו עם
 המצריות)

וספרתם לכם

זוהר אמור חלק ג צו, א – צח, ב

אור יקר אמור סימן ה

[לא נערך כעת, נעתק כמות שהוא ממהדורה קודמת לשלימות הקונטרס]

מאמר זה ממשיך את מדרש הזוהר על סדר המועדים, ומפרש את טעם ספירת העומר באופן חדש על פי הכתוב וספרה לה שבעת ימים. ובו נמשך גם לבאר את מנהג החסידים הקדמונים להיות ערים עם הכלה כליל חג השבועות, שהוא הגעת הכלה לאותו יום אחר מהרת שבעה שבועות.

וספרתם לכם כספירת ז' נקיים

רבי אבא ורבי חייא הוו אולי באורחא.

אמר רבי חייא כתיב וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הניאכם את עמר התנופה, מאי קא מיירי.

אמר ליה הא אוקמוה חברייא. אבל תא חזי ישראל כד הוו במצרים הוו ברשותא אחרא, והוו אחידן במסאבותא כאתתא דא כד היא יתבא ביומי מסאבותא. בתר דאתגורו עאלו בחולקא קדישא דאקרי ברית, כיון דאתאחדו ביה פסק מסאבו מנייהו כאתתא כד פסקו דמי מסאבו מינה.

בתר דאתפסקו מינה מאי כתיב, (ויקרא טו: כח) וספרה לה שבעת ימים וגו', כך הכא כיון דעאלו בחולקא קדישא פסקא מסאבו מנייהו, אמר קב"ה מכאן ולהלא חושבנא לדכיותא.

וספרתם לכם, לכם דייקא כד"א וספרה לה, לעצמה, אוף הכא לכם, לעצמכם. ולמה, בגין לאתדכאה במיין עלאין קדישין, לבתר למיתי לאתחברא ביה במלכא ולקבלא אורייתיה.

כתיב וספרה לה שבעת ימים, אוף הכא שבע שבתות. אמאי שבע שבתות, בגין למזכי לאתדכאה במיין דההוא נהר דנגיד ונפיק ואקרי מים חיים וההוא

נהר שבע שבתות נפקי מניה ועל דא שבע שבתות ודאי בגין למזכי ביה.
 כמה דאתתא דכיו דילה כלילה לאשתמשא בבעלה כך כתיב וברדת הטל
 על המחנה לילה, על המחנה כתיב ולא כתיב וברדת הטל לילה.

ואימתי נחת האי מלא, כד קריבו ישראל לטורא דסיני, כדון נחת ההוא מלא
 בשלימו ואידכו ופסקה זוהמתן מגייהו ואתחברו ביה במלכא וקבילו אורייתא
 וכנסת ישראל הא אוקימנא.

ובהוא זמנא ודאי כל הנחלים הולכים אל הים, לאתדכאה ולאסתחאה
 וכלא אתקדשו ואתחברו ביה במלכא קדישא.

מעלת המזונה שבועות במהרה וחובת הלימוד כליל שבועות

תא חזי כל בר נש דלא מני חושבנא דא אינון שבע שבתות תמימות למזכי
 לדכיותא דא לא אקרי טהור ולא בכללא דטהור הוא ולא הוא כדאי למהוי
 ליה חולקא באורייתא.

ומאן דמטי טהור להאי יומא וחושבנא לא אתאביד מניה כד מאטי להאי
 ליליא לבעי ליה למלעי באורייתא ולא תחברא בה ולנטרא דכיו עלאה דמטי
 עליה בההוא ליליא ואתדכי.

ואוליפנא דאורייתא דבעי ליה בהאי ליליא אורייתא דבעל פה, בגין דיתדכון
 כחדא ממבועא דנחלא עמיקא.

ולבתר בהאי יומא ליתי תורה שבכתב ויתחבר בה וישתכחון כחדא בזווגא
 חד לעילא.

כדון מכריזי עליה ואמרי (ישעיה נט, כא) ואני זאת בריתי אותם אמר יי' רוחי
 אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיך לא ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי זרע
 זרעך אמר יי' מעתה ועד עולם.

מנהג חסידים הקדמונים

ועל דא חסידי קדמאי לא הוו ניימי בהאי ליליא והוו לעאן באורייתא ואמרי

נתי לאחסנא ירותא קדישא לן ולבנן בתרין עלמין.

וההוא ליליא כנסת ישראל אתעטרת עליהו ואתיא לאודווגא ביה במלכא ותריוויהו מתעטרי על רישיהו דאינון דזכאן להאי.

ר' שמעון הכי אמר בשעתא דמתכנשי חברייא בהאי ליליא לגביה, נתי לתקנא תכשיטי כלה בגין דתשתכח למחר בתכשיטהא ובתקונהא לגבי מלכא כדקא יאות.

זכאה חולקא דחברייא כד יתבע מלכא למטרוניתא מאן תקין תכשיטהא ואנהיר עטרהא ושוי תקונהא, ולית לך בעלמא מאן דידע לתקנא תכשיטי כלה אלא חברייא, זכאה חולקהון בעלמא דין ובעלמא דאתי.

בעטרה שעטרה לו אמו: סדר כניסת כלה לחופה

תא חזי חברייא מתקני בהאי ליליא תכשיטהא דכלה ומעטרי לה בעטרהא לגבי מלכא.

ומאן מתקין ליה למלכא בהאי ליליא לאשתכחא בה בכלה לאודווגא בה במטרוניתא, נהרא קדישא עמיקא דכל נהרין, אימא עלאה הה"ד (שיר השירים ג, יא) צאינה וראינה בנות ציון כמלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו.

לבתר דאתקנת ליה למלכא ואעטרת ליה אתיית לדכאה לה למטרוניתא ולאינון דמשתכחי גבה.

למלכא דהוה ליה בר יחידאי, אתא לזוגא ליה במטרוניתא עלאה. מה עבדת אמיה, כל ההוא ליליא עאלת לבי גניזאה, אפיקת עטרא עלאה בשבעין אבני יקר סחרנהא ואעטרת ליה, אפיקת לבושין דמלכו ואלבשת ליה ואתקינת ליה בתקוני מלכין.

לבתר עאלת לבי כלה, חמאת עולימתהא דקא מתקני עטרהא לבושהא תכשיטהא לתקנא לה, אמרה לון הא אתקינת בי טבילה אתר דמיין נבעין וכל ריחין ובוסמין סוחרני אינון מיין לדכאה לכלתי, ליתי כלתי מטרוניתא דברי ועולימתהא ויתדכון בההוא אתר דאתקינת בההוא בי טבילה דמיין

נבעין דעמי.

לבתר תקינו לה בתכשיטהא אלבישו לה לבושהא אעטרו לה בעמרהא.
למחר כד ייתי ברי לאודווגא במטרוניתא יתקן היכלא לכלהו וישתכח
מדוריה בכו כחדא.

כך מלכא קדישא ומטרוניתא וחברייא כהאי גוונא ואימא עלאה דמתקנת
כלא. אשתכח דמלכא עלאה ומטרוניתא וחברייא מדוריהון כחדא ולא
מתפרשין לעלמין.

הדא הוא דכתיב (תהלים טו, א – ב) "מי יגור באהלך וגו'", הולך תמים
ופועל צדק. מאן הוא, אלא אלין אינון דמתקני למטרוניתא בתשכיטהא
בלבושהא בעמרהא וכל חד פועל צדק אקרי.

אמר רבי חייא: אלמלא לא זכינא בעלמא אלא למשמע מלין אלין דיי. זכאה
חולקהון דאינון דמשתדלי באורייתא וידעין אורחוי דמלכא קדישא ורעותא
דלהון באורייתא, עלייהו (תהלים צא) כי בי חשק ואפלטתו וגו' אחלצהו
ואכבדהו.

ליליא דכלה אתחברת בבעלה

הקדמת הזוהר חלק א' ח, א

אור יקר הקדמת הזוהר שער ב סימן ב

לפי שנוכר במאמר הקודם מנהג החסידים הקדמונים להיות ערים כליל חג השבועות, הסמכתי לזה את מאמר הזוהר בהקדמה, המספר בהרחבה את מדרש רשב"י והחברים כליל חג השבועות, ועומד על סוד חידושי התורה שהם קישושים שהחברים נותנים לכלה, שהוא הקדמה לכלל ספר הזוהר העומד על לילה זו. גם מאמר זה לא נערך כעת ונעתק לשלימות החיבור.

רשב"י לומד עם החברייא כליל התחברות כלה בבעלה

רבי שמעון הוה יתיב ולעי באורייתא בליליא דכלה אתחברת בבעלה.

דתנינן, כל אינון חברייא דבני היכלא דכלה אצטריכו בההיא ליליא דכלה אודמנת למהוי ליומא אחרא גו חופה בבעלה, למהוי עמה כל ההוא ליליא ולמחדי עמה בתקונהא דאיהו אתתקנת, למלעי באורייתא מתורה לנביאים ומנביאים לכתובים ובמדרשות דקראי וברזי דחכמתא, בגין דאלין אינון תיקונין דילה ותכשיטהא.

ואיהו ועולמתהא עאלת וקיימת על רישיהון ואתתקנת בהו וחדת בהו כל ההוא ליליא, וליומא אחרא לא עאלת לחופה אלא בהדייהו, ואלין אקרון בני חופתא.

וכיון דעאלת לחופתא קב"ה שאיל עלייהו ומברך לון ומעטר לון בעטרהא דכלה. זכאה חולקהון.

והוה רבי שמעון וכלהו חברייא בהדיה ומרננין ברנה דאורייתא ומחדשין מלין דאורייתא כל חד וחד מנייהו, והוה חדי רבי שמעון וכל שאר חברייא.

אמר לון רבי שמעון בני זכאה חולקכון, בגין דלמחר לא תעול כלה לחופה אלא בהדייכו, בגין דכלהו דמתקנין תקונהא בהאי ליליא וחדאן בה כלהו יהון

רשימון וכתובין בספרא דדכרניא וקב"ה מברך לון בשבעין ברכאן ועמרין דעלמא עלאה.

השמים מספרים כבוד אל

פתח רבי שמעון ואמר (תהלים יט, ב) השמים מספרים כבוד אל וגו'. קרא דא הא אוקימנא ליה, אבל בזמנא דא דכלה אתערת למיעל לחופה ביומא דמחר, אתתקנת ואתנהירת בקישוטהא בהדי חברייא דחדאן עמה כל ההיא ליליא, ואיהי חדאת עמהון.

וביומא דמחר כמה אוכלוסין, כמה חיילין ומשריין מתכנשין בהדה, ואיהי וכלהו מחכאן לכל חד וחד דתקינן לה בהאי ליליא. כיון דמתחברן כחדא ואיהי חמאת לבעלה, מה כתיב, השמים מספרים כבוד אל.

השמים, דא חתן דעאל לחופה. מספרים, מנהרין כזוהרא דספיר דנהיר וזהיר מסייפי עלמא ועד סייפי עלמא. כבוד אל, דא כבוד כלה דאקרי אל, דכתיב (תהלים ז, יב) אל זועם בכל יום.

בכל יומי שתא אקרי אל, והשתא דהא עאלת לחופה אקרי כבוד ואקרי אל, יקר על יקר, נהירו על נהירו, ושלמנו על שלמנו. כדין בההוא שעתא דשמים עאל לחופה ואתי ונהיר לה, כל אינון חברייא דאתקינן לה כלהו אתפרשי בשמהן תמן, הדא הוא דכתיב ומעשה ידיו מגיד הרקיע.

מעשה ידיו, אלין אינון מארי קיימא דברית בהדי כלה, ואינון מארי קיימא דברית אקרון מעשה ידיו, כמה דאת אמר ומעשה ידינו כוננהו, דא ברית קיימא דחתים בבשרא דבר נש.

כאן הביא הוזהר דרוש אורך מרב המנונא על פסוק אל תתן את פיך לחטאי את בשרך בשמירת הברית ונכנס מענין לענין חטא דוד המלך ולא העתקתי לפי שאינו מענין החג אע"פ שהוא מקושר וודאי שהרי מת בחג השבועות וכן לפי חישוב הוזהר התחילה המלחמה בשבעה בסיון. ודילגתי לסיום הדרוש שחוזר לפסוק השמים מספרים.

ובגין כך בעי לאסתמרא בר נש דלא יימא מלה כדוד, בגין דלא יכיל למימר

לדומה (קהלת ה, ה) כי שגגה היא, כמה דהוה לדוד ונצח ליה קב"ה בדינא. למה יקצוף האלהים על קולך, על ההוא קול דאיהו אמר. וחבל את מעשה ידיך, דא בשר קדש ברית קדישא דפגים ואתמשך בניהנם על ידא דדומה.

ובגין כך ומעשה ידיו מגיד הרקיע. אלין אינון חברייא דאתחברו בכלה דא ומארי קיימא דילה. מגיד ורשים כל חד וחד. מאן הרקיע, דא איהו הרקיע דביה חמה ולבנה וככביא ומזלי ודא איהו ספר זכרון. איהו מגיד ורשים להו וכתוב להו למהוי בני היכלא ולמעבד רעותהון תדיר.

יום ליום יביע אומר. יומא קדישא מאינון יומין עלאין דמלכא, משבחין לון לחברייא ואמרין ההיא מלה דאמר כל חד לחבריה. יומא ליומא יביע ההוא אומר ומשבח ליה.

ולילה ללילה. כל דרגא דשליט בליליא משבח דא לדא ההוא דעת דכל חד מחברייא, וברחימו סגי אתעבידו לון חברין ורחימין.

אין אומר ואין דברים, בשאר מילין דעלמא דלא אשתמעו קמי מלכא קדישא ולא בעי למשמע לון.

אבל הני מילי, בכל הארץ יצא קום, עבדי משיחא אינון מלין ומדדי עילא ומדדי תתא. מאלין אתעבידו רקיעין ומאלין ארץ בההוא תושבחתא.

ואי תימא דאינון מלין באתר חד, משטמי בעלמא, בקצה תבל מליהם. וכיון דאתעבידו רקיעין מנהון מאן שריא בהון.

הדר ואמר לשמש שם אהל בהם. ההוא שמשא קדישא שוי מדורה ומשכניה בהו ואתעטר בהו.

כיון דשרי באינון רקיעין ואתעטר בהו כדין והוא כחתן יוצא מחופתו, חדי ורהיט באינון רקיעין, נפיק מנייהו ועאל ורהיט גו מגדלא חדא אחרא באתר אחרא.

מקצה השמים מוצאו, ודאי מעלמא עלאה נפיק ואתא דאיהו קצה השמים לעילא.

ותקופתו. מאן תקופתו, דא קצה השמים לתתא דאיהו תקופת השנה

דאסחרא לכל סייפין ואתקשרת מן השמים עד רקיעא דא.

ואין נסתר מחמתו דההיא תקופה דא ותקופה דשמשא דאסחר בכל סמרא.
ואין נסתר, לית דאתכסי מניה מכל דרגין עלאין, דהוו כלהו מסחרן ואתיין
לגביה, וכל חד וחד לית מאן דאתכסי מניה מחמתו בשעתא דאתחמם
ותאיב לגבייהו בתיאובתא שלים.

כל שבחא דא וכל עלויא דא בגין אורייתא הוא דכתיב תורת יי' תמימה.

שית זמנין כתיב הכא יי' ושית קראי מן השמים מספרים עד תורת יי'
תמימה. ועל רוא דא כתיב בראשית, הא שית אתון. ברא אלהים את
השמים ואת הארץ, הא שית תבין אחרנין לקבל שית זמנין יי'. שית קראי
בגין שית אתון דהכא, שית שמהן בגין שית תבין דהכא.

רבי אלעזר ורבי אבא נכנסו ללימוד

הקדמה לספר הוזהר חלק א ח, א

אור יקר הקדמת הוזהר שער ב סימן ג

עד דהוו יתבי עאלו ר' אלעזר בריה ור' אבא.

אמר לון ודאי אנפי שכינתא אתיין ועל דא פניאל קרינא לכו, דהא חמיתון
אנפי שכינתא אפין באפין.

והשתא דקא ידעתון וגלי לכו קרא דובניהו בן יהוידע, ודאי מלה דעתיקא
קדישא איהו וקרא דאבתריה, וההוא דסתים מכלא אמרו והאי קרא איהו
באתר אחרא כגוונא דא.

פתח ואמר והוא הכה את איש המצרי איש מדה חמש באמה....

כאן דרש רבי שמעון את כל הפרשה והוא המשך הדרוש בספר הוזהר למעלה בדף ו' העוסק בענין
בניהו בן יהוידע

שמירת המועם טוב ה'

תיבו יקירין, תיבו ונחדש תקון דכלה בהאי ליליא, דכל מאן ראשתתף בהדה בהאי ליליא יהא נטיר עילא ותתא כל ההיא שתא ויפיק שתא בשלם. עליהו כתיב חונה מלאך יי' סביב ליראיו ויחלצם, מעמו וראו כי טוב יי'.

פתח ר' שמעון ואמר בראשית ברא אלהים.....

אמר ליה רבי אלעזר...

אמר ליה אלעזר ברי...

מי זאת עולה מן המדבר

א"ר שמעון לחברייא, בני הלולא דא, כל חד מנכון יקשט קשומא חד לכלה. אמר לר' אלעזר בריה, אלעזר הב נבזבזא חד לכלה, דהא למחר אסתכל כד יעול לחופה באינן שירין ושבחין דיהבו לה בני היכלא לקיימא קמיה.

פתח רבי אלעזר ואמר מי זאת עולה מן המדבר וגו'. מי זאת, כללא דתרין קדושין דתרין עלמין בחבורא חדא וקשורא חדא. עולה ממש, למהוי קדש קדשין, דהא קדש קדשין מי ואתחברא כזאת בגין למהוי עולה דאיהו קדש קדשין. מן המדבר, דהא במדבר ירתא למהוי כלה ולמעיל לחופה.

תו מן המדבר איהו עולה, כד"א ומדברך נאווה. בההוא מדבר, בלחישו דשפוון, איהו עולה.

ותנינן מאי דכתיב האלהים האדירים האלה, אלה הם האלהים המכים את מצרים בכל מכה במדבר. וכי כל דעבד לון קב"ה במדבר הוה, והא בישובא הוה. אלא במדבר, בדבורא, כד"א ומדברך נאווה, וכתיב ממדבר הרים.

אוף הכי עולה מן המדבר, מן המדבר ודאי. בההיא מלה דפומא איהו סלקא ועאלת בין גדפי דאמא, ולבתר בדבורא נחתא ושריא על רישיהו דעמא קדישא....

חלק הקב"ה הוא חלק העני

פתח ר' שמעון ואמר כל מאן דחדי באנן מועדיא ולא יהב חולקיה לקב"ה,

ההוא רע עין שמן שונא אותו וקא מקטרג ליה וסליק ליה מעלמא, וכמה עקו על עקו מסבב ליה.

חולקיה דקב"ה למחדי למסכני כפום מה דיכיל למעבד, בגין דקב"ה ביומיא אלין אתי למחמי לאינון מאנין תבירין דיליה. ועאל עלייהו וחמי דלא אית להון למחדי ובכי עלייהו, סליק לעילא לחרבא עלמא.

אתאן כמה בני מתיבתא קמיה ואמרי רבון עלמא רחום וחנון אתקריאת, יתגלגלון רחמך על בנך.

אמר לון וכי בני עלמא לא ידעין דלא עבדית ליה אלא על חסד, דכתיב אמרתי עולם חסד יבנה, ועלמא על דא קיימא.

אמרי קמיה מלאכי עלאי רבון עלמא הא פלניא דאכיל ורוי ויכיל למעבד טיבו עם מסכני ולא יהיב לון מידי. אתי ההוא מקטרגא ותבע רשו ורדף אבתריה דההוא בר נש.....

ויסב חזקיהו פניו אל הקיר

פתח ר' שמעון ואמר מאי דכתיב ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל יי'.

תא חזי כמה הוא תקיפא חילא דאורייתא וכמה הוא עלאה על כלא. דכל מאן דאשתדל באורייתא לא דחיל מעילאי ומתתאי ולא דחיל ממרעין בישין דעלמא, בגין דאיהו אחיד באילנא דחיי ויליף מיניה בכל יומא. דהא אורייתא תוליף לבר נש למיזל בארע קשוט, תוליף ליה עיטא היך יתוב קמי מאריה לבטלא ההיא גזרה, דאפילו אתגזר עליה דלא יתבטל האי גזרה מיד אתבטל ואסתלק מיניה ולא שריא עליה דבר נש בהאי עלמא.

ובגין כך בעי ליה לבר נש לאשתדלא באורייתא יממא וליילי ולא יתעדי מינה, הה"ד והגית בו יומם ולילה.

ואי אתעדי מינה דאורייתא או אתפרש מינה כאלו אתפרש מאילנא דחיי.

ת"ח עיטא לבר נש, כד איהו סליק בליליא על ערסיה בעי לקבלא עליה מלכותא דלעילא בלבא שלים ולאקדמא לממסר קמיה פקדונא דנפשיה,

ומיד אשתזיב מכל מרעין בישין ומכל רוחין בישין ולא שלטין עליה.

ובצפרא כד קם מערסיה בעי לברכא למאריה ולמיעל לביתיה ולמסגד קמי היכליה בדחילו סגיא, ובתר כן יצלי צלותיה ויסב עיטא מאינון אבהן קדישין דכתיב ואני ברוב חסדך אבא ביתך אשתחווה אל היכל קדשך ביראתך.

הכי אוקמוה, לא לבעי ליה לבר נש לאעלא לבי כנישתא אלא אי אמליך בקדמיתא באברהם יצחק ויעקב, בגין דאינון תקינו צלותא לקמי קב"ה, הה"ד ואני ברוב חסדך אבא ביתך, דא אברהם. אשתחווה אל היכל קדשך, דא יצחק. ביראתך, דא יעקב. ובעי לאכללא לון ברישא ובתר כן ייעול לבי כנישתא ויצלי צלותיה. כדן כתיב ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר כך אתפאר.

שאו שערים ראשיכם

זוהר פנחס דף רנג עמוד א

אור יקר פרשת פנחס סוף סימן יט – תחילת סימן כא

וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה ליי' בשבועותיכם מקרא קדש יהיה לכם.

רבי אבא אמר יום הבכורים, מאן יום, דא נהר היוצא מעדן דאיהו יומא מאינון בכורין עלאין, ודא איהו דאורייתא תליא ביה ואיהו אפיק כל רזין דאורייתא ובגין דאיהו אילנא דחיי פרי אילנין אצטריכו לאייתאה.

רבי שמעון פתח קרא ואמר שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד. האי קרא אוקמוה ואתמר, אבל שאו שערים ראשיכם, אלין אינון תרעין עלאיתרעין דסכלתנו עלאה ואינון חמשין תרעין. ראשיכם, אינון ראשין מאן אינון, אלא כל חד וחד אית ליה רישא לאתפשטא ולמיעל דא בדא ולא תכללא דא בדא.

אשכחנא בספרא דחנוך שאו שערים, אלין אינון תרעין דלתתא מאבהן ואינון תלת בתראי. ראשיכם, אלין אינון ראשי אלפי ישראל ואינון אבהן עלאי דאינון ראשין דאינון תרעין, ובגין דאלין אינון אופנים דסחרן ונטלין לון על כתיייהו אמ' שאו שערים. שאו למאן, ראשיכם דאינון רישין עלייכו ושלטנין עלייכו.

והנשאו פתחי עולם, אלין אינון אמהן וארבע אינון לתתא.

ויבא מלך הכבוד, דא מלכא עלאה דכלא דאיהו מלך מההוא כבוד דנהיר לסיהרא, ומאן איהו, יי' צבאות.

ויבא, לאן אתר, למיעל אורייתא בארונא בחבורא חדא כדקא יאות.

וכיון דהאי עאל לאתריה כדון אורייתא עאל בארונא ואתחבר חבורא חדא ואורייתא עלאה באורייתא דבעל פה מתחבראן לאפרשא מילין סתימין.

אימתי, בשבועותיכם, למניינא דאתון מונין דבכל שעתא דישראל עבדין חושבנין לירחינן וזמנין קב"ה אתקין תיבה גו אינון רקיעין ואעבר כרוזא הא בני לתתא קדשו ירחאקדשו זמנא, אתקדשו כלכו לעילא. ועביד לכל חילי דשמיא דמתקדשין כחדא בעמא קדישא וכלהו נטרין כחדא נטורא חדא, ועל דא בשבועותיכם דאתון מוניס באינון שבע שבתות.

וכדין משיך קב"ה משיכו דשבע דרגין לתתא כההוא דרגא דאתאחד בהו באינון שבע. ואי תימא והא שיתא אינון ולא יתיר, אלא כדין אימא יתבא על אפרוחים ואשתכחת רביעא עלייהו ואנן פרחין לה ונטלי אינון שית בנין כהאי דרגא דלתתא לקיימא קרא דכתיב (דברים כב: ז) שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך.

צידא דהאי צפרא קדישא

רב המנונא סבא אמר כהאי יומא לא נטלי ישראל אלא חמש בנין ואינון חמשה חומשי תורה.

ואי תימא שית אינון, אלא שבע אינון בחד צפרא דאשתכח בין גרפאה דאימא.

וישראל ידעי למיצד צידא רב ויקירא. מה עבדי, מפקי תחות גרפאה דאימא ההוא צפרא בלחישו דפומא מלחשי לגבה לחישו בתר לחישו וההוא צפרא רחים לאינון לחישין ולאינון קלין דקא מלחשי לגבה, ואע"ג דאיהי תחות גרפי אימא זקיף רישא ואסתכלת לגבי ההוא לחישו דקלא ופרחת לגבייהו ונפקת מתחות גרפאה דאימה.

כיון דישראל נטלי לה אתקיפו בה ולחשין לה וקשרין לה בקשורא דלא תפרח ותזיל. מיד נטלי ישראל כההוא קשרא ואיהי פרכת ולא יכילת למוזל לה.

בעוד דההוא קשירא בידייהו אינון מלחשי בקליהון ואיהו מצפצפא בהדיהו ופרחא לעילא ונחתא.

כל אינון בנין דתחות גרפי אמהון כיון דשמעי צפצפא דאחתהון ההוא צפרא ולחישו דההוא קלא מיד נפקי מתחות גרפהא דאמהון ופרחי לגבי ההוא צפרא, וישראל נטלי לון ואחדי בהו, ואלמלא ההוא צפרא דקא אחדי בקדמיתא אינון לא פרחי לגבייהו לעלמין ולא יכלין לאחדא בהו.

היך צדין צידא דהאי צפרא קדישא, מתקנין לגבה מיכלא יקירא בחדווא וכל ענוגין ועאלין לבי כנישתא ולבי מדרשא ומצפצפיין לגבה מלחשין לגבה בקל לחישותא כדקא יאות ואיהו דמתמטרא תחות גרפהא דאימה זקפת רישא וחמאת פתורין מתתקנין וצפצופין לגבה כדקא יאות, נפקת ופרחת לגבייהו כמא דאתמר ובה אחדין כל אינון בנין. ומשלחי לאימא דרביעא עליהו ואולת בגין דהא מן רקיעא שביעאה ולעילא באתכסי מינג אל תחקור ואל תדרוש, שדר ליה דלא תיכול לאדבקא ועל דא כתיב (דברים כב: ז) שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך למען ייטב לך והארכת ימים.

מקרא קדש, דא קריאה וצפצופא דעבדין לההוא צפרא קדישא בקדמיתא, וכיון דאחדין בה שאר יומין אקרון מקראי קדש.

האי צפרא אקרי קדש דכתיב (שמות לא:יד) כי קדש היא לכם, ובגין דאיהו קדש איהו קרא לכולהו ואתיין לגבה, ובגין כך אקרון מקראי קדש.

איהו קרא וישראל מצפצפי בהדה וקראן אוף הכי, ועל דא אינון אתיין לגבייהו ואחדי בהו, ובגין כך כתיב (ויקרא כג: ד) אלה מועדי יי' מקראי קדש אשר תקראו אותם, בצפצופא דילכון ובההוא צפרא קדישא קדש דקרא לון.

והקרבתם עולה להויה

והקרבתם עולה ליי'. ת"ח בפסח כתיב והקרבתם אשה עולה ליי', והכא לא כתיב אשה דהא ביומא דא אשה לא כתיב ביה אלא והקרבתם עולה, מ"ט.

יומא דא יומא דעאלת כלה לחופה איהו והא נפקת מכל סמרי בישא ונסרת יומי דכיו כדקא חזי.

ורוא דא מלכא טעם בתולה טעים, ובגין כך לא כתיב ביה אשה דהא אחרא לא קריב למשכנא והא אתרחק מתמן, ועל דא אישים לאו הכא ולא אצטריכו להכא, וישראל מרחקן אינון מסטרא בישא ומנו יומין דדכוו יומין ושבועין ואתכללו ועאלו ביומין דדכוו.

אמר רבי אבא, עדיין צדיכין אנו לפתחא דא למפתח.

אמר ר' שמעון, ארימית ידי בצלו למאן דברא עלמא, ורוא דא אשכחן בספרי קדמאי.

אישים אינון באמצעיתא ואתיין בסטרא דא ובסטרא דא, אתדבקו באילנא דדעת טוב ורע, אדבקן ברע ואדבקן בטוב, ובגין כך בשאר יומין כליל לאישים וכתיב בהו אשה עולה, אבל בהאי יומא דאילנא דחיי קיימא ולא אחרא לית אנן צדיכין לאישים ולא אצטריך למהוי תמן.

יומא דאילנא דחיי איהו ולא דדעת טוב ורע ובגין כך והקרבתם עולה ליי', ולא אשה עולה, ועולה לשום עולה כמא דאתמר, והא אתערנא מלי דפרים בני בקר וכל ההוא קרבן.

פקודא לספור ספירת העומר

זוהר אמור חלק ג' צ"א – א – צ"ז, ב. רעיא מהימנא

קטעים דלהלן נדפסו בוזהר בתוך רעיא מהימנא, אך אינם שייכים לחיבור הרעיא מהימנא אלא הם שייכים לחלק מיוחד של זוהר עצמו על סדר טעמי המצוות הנקרא 'פקודין', ובו מפרש טעמי מ"ז מצוות על הסדר. כדמוכח הן מן הסדר בכתבי יד והן מתוכן הדברים שאינם לפי סגנון רעיא מהימנא. (ראה אפרים גוטליב, מחקרים בקבלה הקדומה, מאמרי הפקודין שבוזהר, וכמה שהביא שם שכן דעת הרמ"ק). ובמהדורות דניאל מט כרך י"ב הדפיסו לכל הפקודין על הסדר על פי כתבי יד, והעקתי גירסתם.

רוב הדברים הבאים כאן בטעמי מצוות הספירה וחג השבועות מובאים בספר זוהר למעלה, כאשר מציין בעצמו. ובזוהר שברפוסים הוסיפו קטעי דיבור המתחיל מן הפסוקים.

פקודא ל"א לספור ספירת העומר.

א.

הא אוקימנא (בגוף זוהר בדברי רבי חייא, וב.

ורזא דא, ישראל אע"ג דאתדכו למעבד פסחא ונפקו ממסאבו לא הוו שלמין ודכין כדקא חזי. ועל דא לאו הלל גמור ביומי דפסח, דעד כען לא אשתלימו כדקא יאות.

ב.

כאתתא דנפקא ממסאבו, וכיון דנפיק מתמן ולהלאה וספרה לה. אוף הכא ישראל כד נפקו ממצרים נפקו ממסאבו ועבדו פסח למיכל בפתורא דאבוהון. מתמן ולהלאה יעבדון חשבנא למקרב אתתא בבעלה לאתחברא כחדא.

ג.

ואינן חמישין יומין אינן יומי דכי לאעלא לרזא דעלמא דאתי ולקבלא אורייתא ולמקרב אתתא בבעלה.

ובגין דאלין יומין יומין דעלמא דדכורא לא אתמסר חושבנא דא אלא לגברי

בלחודייהו.

ד.

ועל דא חושבנא דא בעמידה איהו. ומלין דעלמא תתאה בישיבה ולא בעמידה. ורזא דא צלותא דעמידה וצלותא מיושב.

ה.

ואלין חמשיין, מאי טעמא אינון? כלל אנפי אורייתא, דהא ביומא חמשיין איהו רזא דאורייתא ממש. ואלין אינון חמשיין יומין דביה שמטה ויובלא.

ו.

ואי תימא חמשיין אינון? לאו בה, אלא חד טמירא איהו ועלמא אסתמיך עליה. ובההוא יומא דחמשיין אתגליא טמירא ואתכסייא ביה, כמלכא דאתי לבי שושביניה ואשתכח תמן. אוף הכא יומא דחמשיין.

והא אוקימנא רזא דא.

פקודא לקרבא קרבן העומר

זוהר אמור חלק ג צ"ז א רעיא מהימנא

הסולם אמור אות קנ"ט – קס"א

פקודא ל"ב לקרבא קרבן העומר.

א.

קרבן העומר לאחד השכינה ובניה

קרבנא דא כלא איהו בדבקותא עילא ותתא, ממרוניתא ובנהא כחדא אזלין.

ב.

קרבן עומר מוקרב בטהרה להכניס אהבה בין אשה לבעלה

עמר דא מקרבין ישראל בדכיותא דלהון, וההוא קרבנא איהו מן שעורים.
ודא אתקריב למיעל רחימו בין אתתא ובעלה.

ג.

אשת זנונים מתרחקת מבדיקה זו שאינה יכולה לעמוד בו

(הושע א, ב) **אשת זנונים אתרחקת גרמה מבדיקו דא דלא יכלת למיקם על גבה.**

ד.

אשת חיל מתקרבת לכהן ומוסיפה אהבה לבעלה

(משלי י"ב, ד. ל"א, י. רות ג, י"א) **אשת חיל קריבת גרמה לקרבא לגבי כהנא רבא,
ודאי מהורה היא (במדבר ה, כ"ח) ונקתה ונורעה זרע, ואוסיפת חילא ורחימו
לגבי בעלה.**

פקודא למעבד חג שבועות

זוהר אמור חלק ג צ"ז, ב רעיא מהימנא

פקודא ל"ג למעבד חג שבועות דכתיב ועשית חג שבועות ליי' אלהיך.

א.

שבועות על דעאלו ישראל לרזא דחמשיין יומין דאינין שבועה שבועות. ובקרבנא דעמר אתבטל יצר הרע דערקת מאשת חיל. וכד תמן לא אתקריב מתדבקין ישראל בקב"ה ואתבטל מעילא ומתתא.

ב.

ובגין כך אקרי כגוונא דא עצרת דאית ביה בטול יצר הרע. ועל דא לא כתיב ביה חטאת כשאר זמנין דכתיב בהו חטאת.

וכדין כל נהורין אתכנשו לאשת חיל, ובגין כך עצרת.

ג.

שבועות ולא כתיב כמה אינון. אלא בכל אתר דאתמר סתם שמא גרים דאינון מן שבע, וכתיב שבועה שבועות תספר לך. אמאי כתיב שבועות בלחודוי?

אלא הכי אצטריך שבועות סתם לאכללא עילא ותתא. דהא בכל אתר דאלין מתערי אלין אוף הכי מתערי עמהון.

ד.

עד לא הוה שלמה לא הוה אתגליין. כיון דאתא שלמה עבד מנייהו פרט דכתיב (מלכים א, ה, ס"ה) שבעת ימים ושבעת ימים, דא איהו פרט. בזמנא

אחרא בכלל, שבועות סתם.

ולא אצמריך לבר נש אחרא למעבד מנהון פרט בר שלמה, בגין דאינון
שבעת יומין דלתתא לא נהירו בשלימו עד דאתא שלמה וכדין קיימא סיהרא
באשלמותא באינון שבעת יומין.

והכא חג שבועות סתם בגין דאתכללו תתאי בעלאי ולא אנהירו כיומי
דשלמה.

פקודא לקרבא שתי הלחם

זוהר אמור חלק ג צ"ח א רעיא מהימנא

פקודא ל"ד לקרבא שתי הלחם.

הא אוקימנא שתי הלחם תרתי שכינתי עילא ותתא דאתחברן כחדא.
לגביהון תרין נהמי בשבת מזונא דחד תרין מזונא דעילא ותתא.

ועל דא תנינן כתיב (שמות טז) שני העמר לאחד, לאחד ודאי לאתייחדא
באתר חד, לההוא דאקרי אחד.

ומאן איהו. הקול קול יעקב דאיהו ירית עילא ותתא, תרין נהמי כחדא. ובגין
דשבת איהו רזא דעילא ותתא וכלא איהו שבת אתקריבו תרין נהמי.

**פקודא ל"ה לקרבא ההוא קרבנא על אינון שתי הלחם דכתי' והקרבנתם
על הלחם.**

[לא נמצא על זה פירוש]

ספירת העומר שיעור א

קדושת הפסח ולימוד העומר

ב.

מחשבה זו נובעת ממחשבה כאילו סגולת המועדים נמצאים הם בסדר הטבעי שבעולם. כאילו אין בעולם אלא סולם מדרגות אחת לינארית עולה מן האדם הפשוט השבוי בעצת יצרו זו פרעה ומצרים השפחה אשר אחר הריחיים ועד הצדיק העליון היושב בחירות עולם באור שער החמישים, ובינם לבינם מצבי הבינונים על כל מקומות פזוריהם. ואם כך מה הם קדושת המועדים אינם יכולים להיות אלא עליית שלב במדרגה זו, והצדיק הרגיל בכך אינו מתפלא ואינו מאבד את שיווי משקלו בכניסה ויציאה אל החגים ואינו כועס או ממהר בערב שבת עם חשיכה שהרי הכל הוכן לו מראש הוא לעולם אינו טועה ותמיד מגיע מוכן. וכן אינו מתבלבל ביציאת החגים ואינו רודף להשיב את נפשו בריח בשמים טובים שהלא הוא האיש החי תמיד בסדר ובהירות והכל מיושב לו תמיד, הוא שבת של כל ימות השנה.

גודל המהפכה

בכניסה ויציאה מחג המצות

א.

בצאת ישראל מחג יציאת מצרים יוצאים הם מכולבלים ודחופים בדבר המלך, בערפול חושים, סופרים את הימים אחר אשר סיפרו ביציאת מצרים כל אותו הלילה ומבקשים את ימי הבהירות העתידיים להם ליום הזה בדבר המלך. רבים אומרים בלבול זה של מוצאי מועדים וחגים וודאי אינו כי אם נחלת הקטנים תינוקות הבורחים מבית הספר, הא אילו היינו אנחנו כולנו צדיקים טהורים חכמים נבונים יודעים את התורה לא היה זכר המועד לנו כי אם שמחה וחירות ולא היינו נתפסים בקטנות הדעת וחוסר מעש בשעות וימי הדמדומים שבין קדושת המועד ובין חילוניות החול, ולא היינו יוצאים מן המצות צועדים כשיכורים עד שלאט לאט נספור את הימים להתיישב במקומותינו.

גבי כיסוים, וכך מהווה הפסח מהפכה שלימה בניהול הבית אשר להבאתו מתכוננים שבועות שלמים, והרי מהפכת העלמתו גדולה ומזעזעת יותר מזה כי ביום או יומיים מחזירים את כלי הפסח למקומם מחליפים איתם את כלי החמץ והנה לבוקר הולכים שוב לעבודה וצריכים לתרגל שוב את כל משך החיים הרגילים אשר נופלים אליהם בבת אחת. האיש במאכלו רואה את המהפכה של חג הפסח בכך שאת כל מאכלו שינה, שבעה ימים ושבעה לילות לא אכל את הלחם ושאר מאכליו שהיה רגיל לאכול, ואמנם גם לזה נכנס מעט מעט כי כבר מיעטו בביתו לעשות את החמץ שבועיים טרם החג, ובכל ימות החג היה תחושתו הפיזית שונה משאר ימות השנה באשר השתנה כל מאכלו שעליהם יחיה האדם. והרי הבטן שלו מרגשת וודאי את עוזו השינויים הגדולים האלה בכניסת פסח וביציאתו. ובכיסו יודע הוא את כל זה מתוך כל חובות חג הפסח. וכל זה אינו אלא משל של משל לעומת החכם אשר לא את ביתו בלבד הפך לקראת הפסח ולא את כריסו בלבד הפך לקראת חג המצות, אלא אף את עצמו את מוחו ואת ליבו הפך. ושלישים יום קודם החג טבל במי הדעת של ספרות סודות הפסח וענייניו עד שלא ידע לחשוב דבר חוץ ממנו, וכל ימות החג

ג.

הצדיק אינו זה שאין שום חג ומועד קדוש לו הפתעה אלא זה שכל חג הוא הפתעה שלימה ברמה שבני אדם רגילים המשוטטים להם בהווי החיים בצורה מורגלת ומסודרת אינם יכולים להעלות על דעתם כלל. כי לו חשו את האור שחשים הצדיקים בליל הסדר ואת הנפילה שחשים הצדיקים כאשר אור זה נעלם מהם לא היו מחזיקים את דעתם כלל. הצדיקים אמנם מורגלים בכך יותר ואינם מתאבדים וחוטאים כפי שהיה עושה איש פשוט לו היה עובר תהפוכות כאלה, אבל התהפוכות הם תהפוכות להם ואין המועדים מסוגלים להיכנס להם בתוך דרכי הטבע כלל אף לא בתוך הטבע העליון של סדרי השגותיהם הרוחניות והגבוהות מאד מאד. והם יוצאים מתוך קדושת המועד מבולבלים כמוחם בצורה הרבה יותר עמוקה ויסודית מאשר האנשים הפשוטים.

ד.

הגע בעצמך, האישה בביתה רואה את המהפכה של חג הפסח בכך שכל הבית נהפך מראשו לסופו, הוצא כל החמץ נוקה כל הבית מאבק שהצטבר בו ושהתרגלו אליו בכל ימות השנה, הועלמו כלי החמץ הועלו כלי הפסח הוכשרו הכיורים והכלים כולם במים רותחים כוסה הכל בנייר וכיסוים על

עיקר זמן הלימוד הוא במוצאי שבתות ומועדים

ו.

ימי הדמדומים שבין המועד והשנה בין השבת והשבועות הם עיקר ימי הלימוד של קדושת המועדים. באמרנו לימוד מתכוונים אנחנו ללימוד כפשוטו, לדברים שאפשר לספור אותם לספר אותם להביע אותם ולזכור אותם. רבות מדברים אודות תחושות הקדושה כדברים שלא ניתן לספר אותם, כאני ידעתי כי גדול יי ואיני יודע לספר לאחרים. אך הלא כשם שכתוב אני ידעתי כך כתוב ספרו בגוים את כבודו התהללו בשם קדשו. אין אנחנו מסכימים לקרוא את כל הקדושה כדברים שאין להם פה ולשון, כדברים עמומים שצריכים להיות שם או לא לדעת עליהם כלום. אדרבה כל עיקר הקדושה הוא לימוד והוא לימוד שאפשר לספור ולספר ללמוד וללמד לעצמו מימי הטובה אל ימי הרעה ולאחרים הסובבים אותו והדוברים את לשונו ולתרגמם לשבעים לשון.

ז.

ועיקר הלימוד הזה לא ייעשה בזמן פתיחת האור בעצמו, אשר באותו זמן האדם נכבש על ידי עוצמת האור ואינו

ולילותיו היה שקוע במעשה המצוות והארת הימים באכילת המצות אשר עליהם למד וחשב כל הימים ובעשיית הסדר ובלימוד התורה באופן השמח והנעלה של החג. והכל מתהפך ונעלם לו ביום או יומיים כקיקיון של יונה, וכי לא ידאג ויתבלבל ויבכה על זה.

ח.

שמחת המועדים וששון הזמנים, ברכת המועדים והחיים והשלום אשר בהם, אינם מין עילוי מובן כמדרגה אחת על גבי ימות החול אשר אפשר להתכונן עליהם ולדעת כיצד לצאת מהם בשלום. אבל הם מהות אחרת לגמרי, מוחין אחרים, לא תחושת נחת מעט אלא מוח אחר לב אחר דעת אחרת. ואין להם ערך עם המוחין של ימות החול. כל שכן המוחין של חג הפסח אשר כל עניינם להופיע בהפתעה אשר טרם הוכנו לכך, שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה וגאלם, אין דרך מסודרת להיכנס ולצאת מהם ודווקא ככל אשר יהיה האדם חכם ודייקן ורגיש לזה יותר יתבלבל ויותר יצטרך להריח בשמים במוצאי שבת להשיב את הנפש ויבקש אשר אהבה נפשו אשר חמק עבר ממנו.

עד שבאותו הכעס מתו. עיקר ההכנה לקבלת התורה שהוא זמן הלימוד, הדבר שאפשר לקרוא לו לימוד תורה שהוא חיי עולם ולא תפלה בלבד שהוא חיי שעה תחושת הרוחניות שאינה עומדת, עיקרו תלוי בהעברת הימים של אחרי החג בשלום ובנתינת רשות לאור שעבר בגופנו נפשנו ומוחנו בימות החג ללמדנו את התורה באופן שהוא רוצה.

ט.

שכן, מעיקרי הסיבות שאין האדם לומד דבר חדש בתורה לעולם ואיננו מסוגל לקבל את התורה שיהיו בעיניו כחדשים כיום שניתנה, עיקר המניעה לכך הוא שהוא כבר יודע אותו. ואיננו מדברים רק על הנדמה לו שהוא יודע את התורה אלא דווקא על היודע את התורה באמת. ומשל למה הדבר דומה היושב על הספר ודואג שלא יישכח לו אות מן הכתוב לפניו, שבאותו הזמן שמוחו טרוד להכניס לתוכו את הנמצא בפניו והוא יודע אותו איננו מסוגל לסבור את סברתו להכניסו את תוך כליו ולחדש בו חידושים. כאשר אמרו עיוני חוץ לסוכה שהעיון איננו הישיבה על הספר שהוא הגירסא, העיון הוא הטיול ברוחב ואורך הדבר ואיננו מתאפשר אלא תוך היסח הדעת מאותיות הדבר ועד שבמקום אחר ובשחרור מוחו הוא נזכר בדברים

יודע להגיד דבר. בלשון האריז"ל הוא עסוק לקבל ואיננו עסוק להשפיע, הוא נמצא פנים בפנים עם האור וממילא פונה באחוריו אל הרוצים לשמוע ואל כלי הדיבור. בלשון החסידות כלי מוחו ודעתו בטלים ואינם מסוגלים לבטא את עצמם בתוך הרצוא של הביטול והשראת הקדושה עצמה. אך עיקר הלימוד החותמת רושם וזכר לקיים מה שנאמר זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים איננו אלא בפניה אחורה מתוך האור. כפי שנאמר ויסעו מהר יי כתינוק הבורח, כי כאן נראה שהיו ישראל בסיני כתינוקות אצל רבם והיה הקב"ה המלמד תורה לעמו ישראל, וכאשר פנו ממנו רצו לקיים את לימודם ולחתום אותו בליבם, ובאותו הזמן נודע להם מה שלמדו.

ח.

אומרים ימי הספירה הם ימי הכנה לקבלת התורה, אומרים הם ימי הצער על לכת חג הפסח מאיתנו, באותו הצער מתו כ"ד אלף תלמידי רבי עקיבא שלא ידעו להיות בבחינת עייל ונפיק, ומתוך הכעס שהתגבר בליבם על יציאת האהבה ביטאו את הכעס על עצמם ועל חבריהם ולא ידעו לנהוג כבוד זה בזה, ואמרו הלא עיקר הכל הוא הביטול ומה לנו לדאוג לנפש חברינו המחפש את הכבוד, ולא יכלה כלי גופם להכיל את אור נפשם

לימוד יום השני של פסח במצוות עומר

יא.

הנפילה של אחרי חג הפסח שונה מנפילת שאר החגים, בעוד שאר החגים ביציאתם הם מפילים אותנו מאגרא רמה לבירא עמיקתא. הרי חג הפסח עושה זאת כבר תוך ימי קדושת החג עצמם. כאשר למדנו בדין ההלכה שאין אומרים הלל גמור אלא ביום הראשון בלבד ואין עיקר מצוות אכילת מצות אלא בלילה ראשון בלבד. ולמדנו בדין הסוד שאין הארת החג מתקיימת אלא יום ולילה ולא תותירו ממנו עד בוקר והנותר ממנו עד בוקר באש תשרפו, ותיכף במוצאי יום טוב ראשון של הפסח כבר נעלמה לה אהבתה ונשוב לבקשנה בשווקים וברחובות בסוד מצוות ספירת העומר. הרי החג הזה מלמד אותנו את עיקר סדר הלימוד שאין נפילה זו דיעבד כאילו הוא נחלת הבינונים והרשעים המגיעים אחרי החג אבל הוא עיקר סדר הלימוד מלכחילה ואף הצדיק שהוא בבחינת שבעת ימי הפסח עצמו גם בו ישנו לסדר זה, ואע"פ שאהבת שמחת החג ורושם הקדושה של היום הראשון מכסה על פשעים אלה וזו המאפשר לנו לשרוד את הנפילה הגדולה של מוצאי יום טוב ראשון של החג, ועיקר הנפילה המצטברת איננה נרגשת אלא מוצאי

שהתורה לימדה אותו ויכול לפלפל בה ולהוציא דבר מדבר, צא ולמד.

י.

ולפי שהן הביטול והריכוז הנדרשים והן הידיעה היתירה הנדרשים בזמן החגים עצמם מפריעים אל הלימוד שהוא תמיד החתמת הרושם בגוף. לכן ימי החגים בעצמם אינם מסוגלים ללימוד התורה כמו הימים שלאחריהם. ולפי שהלימוד איננו מתאפשר אלא תוך חוסר ידיעה לכן אין הימים האלה יכולים להיות ימי החזקה בכח בכל מה שהגענו אליו במשך ימי החג. כאשר טועים רבים בקוראם דברים על חיוב השארת מודעות החגים בכיסם למשך שאר ימות השנה, כי זה דבר שאי אפשר ואילו היה אפשר להחזיק את קדושת השבת בכל ימות החול לא היינו מברכים בשם ומלכות המבדיל בין קודש לחול ואפילו הצדיק העליון ביותר מבדיל בין שבת לחול שלו. ניסיון החזקה זו איננו אלא נובעת מאותו טעות שלמעלה שהכל הוא סולם אחד לינארי תלוי במעשינו שאפשר להחזיק אותו בשיניים. ולמזלנו ניסיון החזקה זו גם לעולם איננו עובד, אך הלימוד הוא לנהוג כבוד בגופנו ובנפש חברינו בזמן הקטנות ובאותו הזמן מלמדת אותנו החג את כל מה שהאירה בנו בכח במשך הימים עצמם.

י"ג.

כך, אם הציור של היום הראשון של פסח הוא ביעור חמץ ואכילת מצה, אשר זה מסמל את העבודה הזאת של ביעור הרע והקדשת עצמנו לצד הטוב ופתיחת שערי הטוב בלחם עוני שהוא תחילת הכניסה אל הקדושה בהיותנו עניים בדעת, וככל העניינים שנלמדו בזה. הרי ביום השני של פסח תמונה זו מתחלפת ומתעברת בתוך תמונה חדשה, אשר עומדת על אותו הנושא עצמו, ותמונה חדשה זו נושאת אותנו עד חג השבועות. התמונה החדשה הוא מצוות העומר וספירתה ושתי הלחם, שהם שלשת התחנות הגדולות שאנחנו עוברים במסגרת העולם הזה של מצוות העומר, והם בעצמם כוללים את מצוות הפסח והמצות והחמץ מהתבוננות חדשה כאשר נראה. וראוי להתבונן בכל פרטי מצות העומר ואף בפרטיו שאינם נוהגים בזמן הזה דהיינו בקרבן העומר ובקרבן הביכורים ושתי הלחם, אשר הם מראים לנו את כלל הציור הזה על פרטיו.

י"ד.

עניינו הראשון של העומר המקביל לחמץ ומצה הוא האיסור השורה על התבואה החדשה עד עצם היום הזה עד הביאכם את קרבן אלהיכם. והתרת איסור זה על ידי הקרבת מנחת העומר.

יום טוב האחרון של החג בפועל, מכל מקום למדנו במשך ימי הקדושה האלה כיצד סופרים שבוע שלם של חולו של מועד.

י"ב.

כאשר תרי"ג מצוות התורה הם תרי"ג עצות לעבודת יי, ולמדנו הטעם בזה שאין עניינם להיות תרי"ג אופנים להיזכר בו ולהידבק בו במשך תרי"ג מקומות ואופנים שונים. אלא הם גם עצות ממש דהיינו לימודי שכליים ציורים ותמונות של העבודה כולה. ולכן אפילו המצוות שאינם נוהגות בזמן הזה יש ללמוד עניינם וטעמם ולהתבונן בציורם כי הם מלמדים דרך שלם של עבודת ה'. וישנם תרי"ג דרכים שונים בעבודת ה' הנלמדים מכל מצוה ומצוה ויש בני אדם התלויים יותר בדרך אחת הנובעת ממצוה אחת ויש בדרך אחרת וכן הלאה. וכאשר כל תרי"ג אלה הם בנושא אחד לפיכך אינם נבדלים זה מזה אלא כמו בחלום התמונה של מצוה אחת היא עצמה נעשית התמונה של מצוה אחרת חברתה והמעבר מיום מצוה אחת ליום מצוה אחרת מלמד אותנו אופן חדש של התבוננות על הדברים ומראה חדש בעבודת אלהים.

התחלת הכניסה אל מדרגות הקדושה איננה יכולה להתחיל אלא מלמטה. דהיינו מן המדרגה הקרובה יותר אל החיצוניות ואל הרע. ובהכרח הוא כך שהרי אדם נולד קטן וגדל ביצר הרע וכאשר הוא מתחיל להיכנס אל הטוב בוודאי אין זה אפשרי שיתחיל אלא להתקדם מעט מתוך מקומו. אך מתוך חוק זה נובע סכנה גדולה המאיימת לא על ההתחלה בלבד אלא על כל עיקר הבניין ההולך ונבנה מתוך ההתחלה. סכנה הפשוטה הוא שבהיות שהאדם מתחיל בהכרח מתוך הרע ייתכן שישאר בתוכו או יבלבל בינו לבין הטוב. ולצורך ההצלה מסכנה זו באה מצוות חמץ ומצה שאומרת שאי אפשר להתחיל אלא מתוך ניתוק מוחלט של הרע. אך הלא אין זה די כי כיצד יתחיל את הטוב. ובהכרח הטוב איננו אלא לפי הדעת של האדם וכאשר הוא מתחיל בדעת קטן כיצד אפשרי לו לכוון את הגדלות, ונמצא יש פרדוקס שאי אפשר להיות טוב לעולם כי כל החלטה להיות טוב תהיה לפי תפיסתו שהוא תפיסה קטנה ורעה.

מז.

אמרו חכמים לעולם יעסוק אדם בתורה ומצוות שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה. והלא יתפלא המעיין אם כל אדם בהכרח מתחיל מן שלא לשמה, הלא זו פירכא על

הרי במקום שהרע יהיה נקרא חמץ שמסמל את דיני הקטנות הגמורים, קוראים אנחנו לרע חדש טרם הקרבת קרבנו. ותרומייהו ענין אחד שהלא אף החמץ דבר שיש לו מתירים הוא כעבור חג המצות, אלא בעוד החמץ זקוק להיתר על ידי ביעורו הגמור למשך שבעת ימים החדש אינו זקוק אלא להיתרו על ידי הקרבת ראשיתו מנחה ליי. ומפורש קשרה תורה את אכילת החדש באכילת המצות כמאמר חז"ל ששה ימים תאכלו מצות מן החדש ושבעה מן הישן, הרי אכילת מצות של ששת ימי החג נועדה להיות אכילת מצות מן החדש, אשר הוא היה חדש שנאסר כחמץ עד זמן הקרבן.

התחלה שלא לשמה על דעת העליון

מז.

הקרבת העומר בפשטות הוא הקרבת ראשית קציר השעורים ליי. כשם שכל ראשית ליי. שהוא בעצמו עיקר שורש יציאת מצרים שממנו למדנו קדש לי כל בכור כי לי כל בכור ביום הכותי. והיום הראשון של פסח בעצמו קדוש שהוא בכור וראשית לקדושת ישראל. ובטרם מקריבים את הראשית של כל דבר ליי הרי הוא כטבל שאסור באכילה. וסודו כך הוא. ידוע לכל כי

להיגאל מצד עצמם. אלא כמו האב המלמד את בנו ותלמידו בתחילה שלא לשמה, אשר מצד דעת התלמיד באמת הוא לומד לשם הסוכריה אבל מצד דעת האב אין כל עיקר הסוכריה אלא היכי תימצוי להביא אותו אל דעת הלשמה. ולפיכך אלישע אחר שהיה אביו מכוונו שלא לשמה הוחסר ממנו השלב הראשון הזה שהוא תליה בדעת אחרים ולפיכך נחסר.

יח.

את חג המצות תשמור שבעת ימים תאכל מצות. את חג המצות שהוא לחם עני שהוא המלכות מקום ההתחלה בזאת יבוא אל הקודש צריך לשמור מאד מן החימוץ. וכיצד שומרים אותה על ידי שמקדישים אותה ליי בחג הפסח. כיון שהחג נתקדש כלומר אחר שנטבלה הכוונה הראשונה במקוה העליון שאינו מתחיל מעצמו אלא מתוך מי שעורר עליו, יורד כביכול נקודה זו אל ביתה לטהר את שאר ביתה להביאה לשמה.

כל המשך דבריו. שהלא וודאי עיקר הכל הולך אחר ההתחלה שהוא רגע ההקדשה שהוא מקדיש עצמו לה'. ואם נמצא שכל עיקר היסוד של הבניין איננו טוב בוודאי יפול כל הבנין. ועל דרך שאמרו על אלישע בן אבויה שמעיקר כיוון אביו שיהיה רבי ושלא לשמה. ואחרי שהאדם בא לשמה יצטרך לעקור למפרע את כוונתו הראשונה וכיצד יעקרנה והיא יסוד כל בניינו וראשית קניינו.

יז.

לפיכך באה מצוות הקדשת הבכור ליי. וענין הקדשתו אינו החלטת האדם לפי דעתו להתחיל את הטוב אלא הוא תלייתו את הקדושה בדעת אחרים. כאומר לא בי תחילת הקדושה מוחזקת היא בידי מאבותי. כבכור שאיננו צריך הקדשה בפה כי מרחם הוא קדוש. כיום הראשון של חג הפסח שהוא פסח ליי כי פסח יי על הפתח כנגפו את מצרים. לא בזכות ולא לפי הדעת של בני ישראל שהיו עניים בדעת באותו הזמן ולא היו נכונים

ספירת העומר שיעור ב

ליגמר והדר לספור והדר יקבל תורה

הרי הושלמה אף חלק המחשבה על ידי הבקשה והדיבור, כל שכן קומת הבינה שצריכה תלמוד, ולימודנו בטעמי המצווה בפרטי הלכותיה ובסודותיה הוא חלק מקיום המצווה עצמה בקומת עולם המחשבה.

ב.

ביאור בקשת הרחמן וכו' אמרו התוספות שלכן מתפללים במצווה זו לפי שבזמן הזה שאין עומר אין הספירה כי אם מדרבנן ואנחנו מתפללים שיחזיר לנו עבודת בית המקדש ונספור את העומר מדאורייתא. סוד הדברים כי תכונת המעשה לא זו בלבד שמשלמת את קומת עולם המעשה של המצווה אלא אף מוסיפה שיהיו כל הקומות שמעליה בגוון אחר ושלם יותר. שאינו דומה הסופר למצות הקרבת העומר שהתקיימה לסופר ליום הקרבת העומר שהיתה צריכה להתקיים. ועד כדי כך שספירה שלנו אינה יכולה להיחשב לדעתם ספירה אלא הצבת זכר למקדש. והטעם כי

הסיפור והמעשה בספירת העומר

א.

כאשר הולכים הימים והשבועות ונספרים כך הולכים עניינים הכלולים במצוות ספירת העומר ונלמדים ומתבארים לנו. באשר עיקר לימודנו בסוד מצוה זו אינם לימודים על מנת לידע מה לעשות ולכוון, אף אינם בלבד לחפש מה מוסר השכל אפשר לנו להוציא מרמזי מצוה זו. אבל הם כולם השלמת קומת הבינה של מצוה זו בלבד. שכן כל מצוה ומצוה יש לה להתקיים בכל העולמות, בעולם המעשה ובעולם הדיבור ובעולם הרגש ובעולם הכוונה ובעולם המחשבה ובעולם הרצון. והרי ספירת העומר מעשה שלו חסר בזמן הזה שאין קרבן עומר וקרבן ביכורים, וכאשר אנחנו מתפללים להשלים חלקו המעשי כל ערב במצוות הספירה בבקשת הרחמן הוא יחזיר לנו עבודת בית המקדש למקומה, שתהא אמירתנו בקשה זו כפעולה במקום מעשה ההקרבה.

ולכן נוהגים להתפלל כך באמירת הקרבנות.

ד.

וכך יהא הלימוד שלנו, לא תיאור הטעם או הגדר האפשרי של מצוות הספירה, אבל הלימוד יהא עיוני וחדשני ואקטיבי. כשם שכל יום יוסיף לנו הזכרת המקדש ציפייה פעילה וספירה פעילה שמעוררת את הנפש להיות ערה כמו בשעה שהיא עושה מעשה, כך יתואר הלימוד שלנו בקומת המחשבה והלימוד, שהוא חיפוש פעיל והרחבה פעילה של מהלכי התורה השייכים אל מצווה זו. ונפקא מינא שאי אפשר להכין מראש שבעה שבועות של שיעורים ולפרסם אותם בזמנם כי אז תהיה זו תורה של תיאור, אלא התורה הולכת ונלמדת בעת הספירה עצמה וכל שבוע נתחדשים דברים שלא היו נודעים בשבוע שקודם לכן בדיוק כפי תכונת מעשה הספירה עצמו שהוא סופר שבועות שלא היה אפשר לו לספור בזמן שקודם לכן ואי אפשר לכווץ את כל ספירת המ"ט יום ליום אחד, כי אמנם את המילים היום יום אחד שני ימים וכן עד מ"ט אפשר בקלות לומר בשעה אחת, אבל לא תהא זו ספירה מעשית אלא לימוד תיאורי בעלמא.

המעשה איננה כי אם מעשה בלבד שאז לא היה זה משפיע על קומת הדיבור והמחשבה, אבל המעשה הוא גם תנועה וכיוון של הנפש, שהנפש נעמדת באופן אחר כאשר היא עושה מאשר כאשר היא מדברת ומבינה על. המעשה הוא תנועה פעילה של חיים שהאדם בוחר ומהווה את מעשהו בו בזמן, ואילו הלימוד שאין בו מעשה הוא תנועה סבילה של תיאור החיים של אחרים או הכנה למעשה.

ה.

לא כל הלימודים ולא כל הדיבורים שווים. יש דיבור שעקימת שפתיו הוי מעשה ויש דיבור הפועל באמצעותו חלות מציאות בעולם. הספירה היתה יכולה להתפרש כדיבור שאינו אלא מתאר, היום כך וכך, ואינו פועל בספירה זו שיהא היום כך וכך. כאשר מוסיפים לה תפלה משנים בזה את התנועה של הדיבור. שכן תפלה הוא וודאי דיבור שיש בו מעשה, שכל תפלת בקשה משתדלת לשנות את העולם ומבטאת בדיבורה ציפייה להוות עולם אחר. לפיכך אע"פ שכל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה, הרי חסר בלימוד זה את תכונת המעשה ואיננו כי אם הכללת עולם המעשה בעולם המחשבה. אבל המתפלל שיזכה להקריב עולה הוא מקריב עולה בדיבורו ממש.

למגרס נחשב מן השפה ולחוץ לגבי הלימוד שהוא למסבר. כי העיון איננו ידיעת הסברת הטעמים והסברות, שגם זה עלול ליהפך לגירסא מן הפה. אלא העיון הוא הכנסת הנפש באופן מעשי לתוך ידיעת הדברים. ולכן בהכרח, אע"פ שמי שיש לו שכל מהיר יקצר את הזמן, אבל אין שום אפשרות לקבל את העיון הזה כידיעה מוגמרת מרבך, כי מהותו הוא העשיה שבשכל הדורש עשיית הזמן להבין את הלימוד ולסבור אותו בשכלו.

ז.

ימי ספירת העומר שהם ימי הארכת הזמן באריכות הכי ארוכה, כאשר אנחנו מבינים במבנה הזמן עצמו שהוא שבעה פעמים שבעה. כאשר רוצים במקרא לומר זמן שלם אומרים שבעה ימים שהוא חטיבה בסיסית של הזמן. וכאשר רוצים לפרט את הפירוט הכי שלם אפשרי של הזמן אומרים שבעה פעמים שבעה שהם שבעה שבועות. ונמצא הוא בוודאי מתייחס אל חלק הלימוד הדורש את הרחבת הזמן באריכות הכי מפורטת האפשרית. וכאשר משווים זאת אל ההתחלה שהוא היום האחד של פסח שהתקיים בטרם הספירה, אפשר לומר כי הפסח וספירה הוא הסדר של לעולם ליגמר איניש והדר ליסבר. בפסח מראים ביום אחד את

ח.

והסוד כי עולם הדיבור ועולם המעשה הם תיאורים שונים של השכינה. אלא שהיא בדבר ה' שמים נעשו. כי בדיבורו של הקב"ה עבד מעשה. ובזמן שישוטטו למצוא דבר ה' ולא ימצאו הוא גלות השכינה שאין לה אלא דיבורה ואין הדיבור מגיע לידי מעשה, ואז נקרא ללא אלהי אמת שהוא כאומר ואינו מקיים. ובלשון הרב אור פנימי של השכינה הוא עשיית המעשה ואור מקיף הוא הדיבור, וכאשר המקיף סובב מחוץ לגוף כדיבורים שאינם נכנסים אל הלב אלא סובבים באוויר והבל דיבורם מסביב זהו ספירת העומר בזמן הזה. אמנם על ידי הבקשה נתקן מעט באור הפנימי כי בתנועת החסרון והציפייה הוא מהפך את המקיף הזה לפנימי מעט וגדול תלמוד שמביא לידי מעשה.

פסח וספירה הוא ליגמר והדר ליסבר

ו.

הלימוד הדורש זמן ארוך וחייב את תכונת המעשה שיפעל על הנפש, וודאי אינו אלא הלימוד העיוני. שכך לימדו חכמים שיש לימוד למגרס ויש לימוד למסבר. ובוודאי הלימוד שהוא

חדוותא דשמעתתא, וכל עיקר טורח העיון הוא שיהיו הדברים מתקבלים ומובנים בשכלנו שיש שיגידו שזה מין גאות ויצר, ובשבועות מקריבים חמץ ומצה ביום מתן תורה.

ירידה למהרה לצורך עליה

ט.

לפי שלימוד הספירה הוא התקדמות אמיתית כמו הספירה עצמה, לכן יש לראות כיצד אין טעם אחד ומהלך אחד לימי הספירה. אלא שבוע הראשון של ספירה יש בו כוונה כזו ובשבוע השני מתחדשת כוונה אחרת נוספת עליה. כאשר למדנו בשיעור הקודם איך צורת המצוות פושטות ולובשות צורה ומה שהיה חמץ ומצה נעשה חדש וישן. כך הספירה עצמה פושטת ולובשת צורה. כי השבוע הראשון של ספירה כולו היה לימוד הירידה שאחר העליה הגדולה.

י.

וביארנו אותה על פי הזוהר כיצד נקודת הראשון הראשונה הוא שלא לשמה אבל היא נסמכת על דעת אחרים שהוא הלשמה, ואחרי שמבטלים את דעת השלא לשמה לדעת אחרים

כללות הדברים, ובספירה לומדים אותו בעיון. וכך הוא היחס הראוי בין הלגמר ובין הלסבר שכן סיפרו על אמורא שלמד את גירסת הספרא בשלשה ימים וסברה בשלשה חדשים הרי שהעיון אורך לפחות שלשים פעמים כמו הגירסא, ובהרחבה יתירה הוא אורך מ"ט פעמים כמו הלגרוס.

ח.

ורמוז כל זה בהבאת העומר שעורים מן הקלוי, שהוא הנקרא גריסין בלשון חז"ל. וכל עיקר לשון גירסא נובע מן הדימוי אל החיטים או השעורים הנאכלים כמות שהם עם הקליפה. שהלומד את המילים מבלי לפתח ולהעמיק בהם נקרא כאוכל גריסין, ואמרו מכניסים את העומר בריחיים של גרוסות והוציאו ממנו עשרון מנופה בי"ג נפה. ושוב משך כל ימי העומר טוחנים ומנפים ואופים את התורה הזו שהתקבלה בגרעינה כגריסין ביום הראשון של חג, עד אשר ביום מתן תורה הוא חג השבועות מביאים ממנה לחם נקי שהוא היות התורה מפותחת בכל הדרה ועיונה. ובדומה לזה הוא כלל ענין חמץ ומצה שהמצה מצומצם ואינו מראה את עצמו בפירוט, והוא המעבר הראשון לשם גירסא. ובתורה צריכים להיות חמץ ומצה שיהא גירסא והדבר למסבר וכניס בו שאור שכן אמרו אלמלא יצה"ר לא הוי

בשבוע השני ומה הוא מדרגת ומקום העליה שהיא עולה אליה.

העיון הוא ירידה מן הכלל המלהיב אל הפרטים

י.ב.

ונאמר כי כל כניסה אל לימוד העיוני נרגש בשם ירידה. וכך אנחנו מכנים אותה בדימויים לקוחים מן הירידה, כמו הלינה ב'עומקה' של הלכה, הנחיתה לעומקא דדינא, אומרים אנחנו נתיישב ללימוד ולא נעלה ללימוד. וחופרים אנחנו בקרקע התורה להוציא ממנה מים. ולא לימוד העיון הנגלי בלבד אלא אף לימוד העיוני במעשה מרכבה, שהוא עיקר הלימוד וודאי, אף הוא נרגש בשם ירידה, שכך כינוהו בעלי הסתרים בשם יורדי המרכבה. ולא כדברי הטועים שבמעשה מרכבה אין עיון ופולפול וחקירה וטורח ההבנה וטעות וחזרה ומחלוקת, כאשר כבר הכה על קדקדם רבינו הרמ"ק בכמה מקומות. אלא כשם שעיקר לימוד הנגלה הוא הסברת הדברים אל המוח והלב, ואכן ישנם כאלה שמתעמים הנדמים להם 'פרום' יתנגדו לכך, כך הרבה יותר מתנגדים לכך כאשר מדברים במעשה מרכבה ויאמרו לימוד זה צריך שיהיה

בנגלה עליהם מלך מלכי המלכים אז אפשר להמשיך בכל שבועת ימי חג המצות ולטהר את כלל המעשה על ידי השלא לשמה, עד שבחג השבועות נבוא לשמה מצד עצמנו. והנה כל התנועה הזו הוא תנועת השבוע הראשון של ספירה, הנרגש אצלנו יותר בשבוע הראשון אחר פסח שפגה כל רושם היום הראשון שנמשכה בכל השבוע האחד, והוא בעצם הלימוד של השבוע הראשון שהוא השבוע של פסח עצמו ובו ששת ימים תאכלו מצות מן החדש, זהו ציור הספירת העומר בגוון זה של ירידת המלכות לטהר את ביתה אחר אשר הוטהרה במים העליונים, והוא ציור ראשון של היום שבוע אחד לעומר.

י.א.

אך הלא ירידה זו איננה ירידה לשם ירידה בעלמא, אלא ירידה לצורך עליה. שכן בוודאי מעלין בקודש ואין מורידין וכל מה שתיארנו בשם ירידה אינו אלא לפי שהוא נראה ונרגש כך, כי האהבה הגדולה של הרגע הראשון כיסה על פשעי השלא לשמה, אבל בוודאי מנקודת האמת היתה זו הפתיחה מן המדרגה התחתונה, וכל משך הספירה אינו אלא עליה אחר עליה עד שנבוא לשמה. ולפיכך צריכים לתאר היטב בגוון חדש מהו ירידה זו וכיצד ירידת המלכות נרגשת

ובלימוד העיון הגמור לכאורה אין הבדל בין המאמין או האפיקורס כי שניהם צריכים להבין, והאמונה איננה נמצאת כי אם בכללות שהמאמין חושב שהתורה טובה אבל בפרטי פרטיות הרי הוא אומר על קטע זה שאינו מובן וישתדל להבינו בדיוק כאילו לא היה מאמין בתורה כלל.

י"ד.

ואמנם ירידה זו הכרחית לכל מי שרוצה לבנות את ארמון התורה בשלימותה. ומי שירצה להישאר תמיד במבט הכללי המלהיב והמשמח לא יזכה לתורה לעולם. למה הוא דומה למה שהמשיל הזוהר במקום אחר מי שירצה לגרוס את החיטים בקליפתם כי יאמר מה לי לפגוע במעשה בראשית הקב"ה ברא את החיטה ככה ואני לועסה ככה. אומרים לו שוטה שבעולם בשביל כך ניתנה הדעת והמלאכה לאדם שיזרה וינפה ויזרוק ויטחון וילוש ויאפה עד שיאכל פת כבן אדם ולא גרעין חיטה כבהמה. ולא זו בלבד שלא האמנת יותר כאשר אכלת את התורה בגרעינה אלא אף כלל לא נכנסת לסודה.

מ"ו.

וכל בנין מתחילה מתוכנית גדולה ויפה, הולכים אל הארכיטקט והוא

בלי קושיא ופירוק ובלי הבנה. אלא אדרבה עיקר מאמץ העיון הוא במעשה מרכבה ועל זה אמרו בספר הבהיר שהוא דרך חיים תוכחת מוסר שאין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהם.

י"ג.

והטעם שזה נרגש בשם ירידה אינו בלבד מחמת שאפשר לטעות וכאשר טועים בדברי תורה נחשב הדבר חטא. כאשר התפלל על כך רבי נחוניא בן הקנה בכניסתו לבית המדרש שלא ייכשל בדבר הלכה, כי הכניסה לבית מדרש הוא כניסה לסכנה וצריך תפלה על כך. כל שכן במעשה מרכבה שהטעות עלולה לגרום שתצא אש מחשמל ותאכל אותו. אבל יש טעם יותר יסודי והכרחי שזה נרגש בשם ירידה. והוא כי העיון הוא בהכרח העלמת עיון מן התמונה הגדולה הכללית המסוגלת לעורר את הלב במבט גדול וחדש על התורה והעולם. ואילו כל עיון הוא פירוק התורה הגדולה לפרטים קטנים וטחינת הרים זה בזה בעיון ושאלת סתירות וקושיות עד שיצא כל פרט מבורר כשמלה חדשה. וכאשר נכנסים לעיון נרגש כאילו נאבד מעט מן השמחה הגדולה של מתן תורה, כאילו נאבד מעט מן הכובד ראש הנצרך אל לימוד התורה, שהרי בהכרח הוא מערב את דעתו,

מפעיל את עשר הספירות ומוריד שפע אור ויחוד לעולם, הרי זה ממלא את ליבי שמחה. ואז הוא נכנס לבית המדרש עצמו ורואה אותם שוקלים וטרים בדברים של מה בכך, מה שיעור הקמיצה האם הוא בדיוק ככה או ככה. או ייכנס לבית המדרש של קבלה ויראה אותם מדייקים האם מדובר בחג"ת דנה"י או בנה"י דחג"ת, ויבעט ח"ו בתורה ויאמר וכי את זה בקשתי, הלא ביקשתי התלהבות דקדושה וחיים מרוממים. מה אומרים לו אכן בנין מפואר ציירו לך אבל כל הבנין ההוא לערך הבנין הממשי עצמו לא היה אלא בכואה דכבואה תמונה של הבנין העתידי, בשביל לבנות את הבנין ממש צריכים לדייק בכל אות ולשים כל אבן על מקומו, ואז אכן יצא לך בפועל את הבנין המפואר ותוכל לדור בו לנצח.

יז.

אכן מטרת 'ירידה' זו וודאי אינו למען להישאר שם, כי גם זה טעות אפשרית של בני אדם המתאהבים בחילוקי הדינים ויאמר ספירת העומר אינו מצווה אחת כי אם מ"ט מצוות נפרדות, ואף בהם יש בכל אחד שנים ושלושה דינים עד שיצא לו כמה מאות מצוות נפרדות. ואכן כל זה הוא נצרך לשלב הטחינה והעיון, אך אם לא יחזור לצרפם בליבו לתמונה המרהיבה יהיה

מצייר בדמיונו ובתרשימו את מראה הבנין הנהדר שייבנה. אבל אז צריכים להתחיל לבנות. והבנין הוא בהכרח היסוד הדעת מן התמונה המרשימה ולכלוך הידיים באבנים ובחול ובמדידות מדויקות לשים אבן על אבן במקומה הראוי. ואילו יאמר הבנאי מה לי להתלכך ולהיכנס לפרטי פרטים אני רוצה לעמוד מול התמונה הגדולה המצוירת על הקיר ולא להסיח דעתי מיפיו. או אפילו אם באמצע הבנין כאשר הוא צריך לדאוג שלא תצא אבן ממקומה ליד חברתה בין אבני היסוד ולהוסיף לה טיט כראוי, ייזכר על המראה המלהיב ויסיח דעתו מן החול אשר לפניו, יצא כל הבנין עקום ויתערערו יסודותיו ולא יתגשם התמונה היפה לעולם.

מז.

כך נראה האדם האומר התורה גדולה ויפה וכאשר מספרים לי עליה כמו בליל הסדר שמתמצתים את כל ההיסטוריה וכל מטרת התורה בכמה שורות ארמי אובד אבי וכו' ולקחתי אתכם לי לעם וכו' הרי זה מעורר את ליבי באהבת המקום ואהבת התורה. וכן על דרך משל כאשר מספרים לי על חכמת האמת בקווים כלליים ומציירים את תמונתה הכללית כיצד הקב"ה מנהיג את העולם על ידי עשר ספירות וכיצד האדם בפעולותיו

אל התפארת וי"ו שבשם שבו הימים העליונים על המלכות שבה הימים התחתונים] והיינו שעושים מן שבע ימים שבוע שלם שהוא כללות חי בפני עצמו. והיינו מצוות הספירה לירד אל הפרטים ולהעלותם אחד אחד אל הכלל עד שישרה עלינו הכלל הגדול שהוא שער החמישים אחרי שבעה פעמים שבעה. שהם מ"ט פנים שיש בתורה לכל צד, והחמישים הוא התורה הכללית עצמה שנבנית על גביהם.

י"ג.

להכי כתיב שבעה שבועות תספר לך, לשון זכר דלא כתיב שבע שבועות, אלא שבעה שבועות, תספר לך למי אל עצמך, דהיינו אל מהותך נקודת המלכות שירדה לברר את כל פרטיה. ותביא את שבע השבתות שהם הנוקבין, ותעשה שיהיו תמימות על ידי השראת הוי"ו עליהם, כאשר יצורפו אל שבוע שלם. [ומעכשיו מוכן סוד שאמר אמימר דמאחר ואינו אלא זכר למקדש אין צריך לספור שבועות כי בנין המקדש הוא יחוד ויו והא ואמר אמימר שבזמן הזה אין לנו אלא הירידה לעומקא דדינא ואין בידינו הלכה ברורה שהוא הדינים 'העולים' משם, ולפיכך עיקר מאמצו בספירת הימים והשבועות יספרו כשייבנה המקדש]. וזה בדומה למה שלמדנו

דומה למי שיכרור את החיטים וינפה ויטחון אבל ישכח להכניסם לתנור לאפותם ולצרף את כל השלבים ביחד עד שיצא לחם משנה כלול בהדרו. כך מי שיעיין בלבד ולא יגיע בסוף עיונו אל הלכה ברורה המצטרפת מתוך כל הקושיות והפירוקים הרי הוא נשאר עם התורה חתוכה ומפורקת ואין לו תורה כלל. ולכן צריכים לזכור שירידה זו איננה באמת ירידה ובאמת אין רוצים להישאר בתחושת הירידה, אבל הוא ירידה שהוא עליה שעל ידי בירור כל הפרטים ידע שוב לבנות את הבנין הכללי באופן מבוסס ונכון.

י"ח.

וזהו בחינת 'מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי'. וביאר זה בזוהר [ואין זה מפורש בזוהר שזהו כוונתו אבל כך יוצא לי] כי ישנם שני סוגי 'שבעה'. כאשר אנחנו רואים שבעה ימי חג המצות נחותים בערכם משבעת ימי חג הסוכות שזה אומרים בו הלל גמור ומברכים על הסוכה וזה אין אומרים בו הלל גמור ואכילת מצה בו רשות. וההבדל הוא שזה נקרא בלי וי"ו וזה נקרא עם וי"ו. כי יש בחינת שבע ימים ויש בחינת שבוע ימים. שבע ימים הוא שמפרטים שבוע אחד לשבעה ימים נפרדים שהוא אריכת טחינת פירוט הזמן. שבוע ימים הוא שמכניסים לתוך השבע הזה את וי"ו [הרומז

ותפלה. שכן מקום לימוד התורה נקרא ישיבה. ועיקר התפלה נקרא תפלת העמידה. ואף אפשר לפרט בתוך התפלה עצמה שיש בה חלקים הנאמרים מיושב בכרכות קריאת שמע [והאמת שקריאת שמע הוא שיעור מינימום של דברי תורה כאמרם אפילו פרק אחד וכו' ולכן הוא בעצם לימוד התורה] ויש בו חלק העמידה שהוא שמונה עשרה. ויש להתבונן על סמל ועל משמעות ישיבה ועמידה זו עצמו מה הוא מסמל.

כא.

לימוד התורה בישיבה משמעותו קיפול הרגלים והרדמתם. ואמר הרב לוריא כאן בסוד קריאת שמע שזהו סוד אדם כי ימות באהל אין התורה נקנית אלא למי שממית עצמו עליה שהוא סוד בשעה שאשה כורעת לילד ירכותיה מצטננות. והיינו האדם שהוא אם התורה צריך להמית את רגליו ולצנן אותם בכדי שתוכל התורה להתלבש בהם. ולעניינינו היינו כי הישיבה הוא קיפול כל החלק של הרגלים שהם המעמידים את האדם על רגליו וגורמים לו עמידה שבה יש לו הסתכלות כללית ואמונה כללית בגודל הדברים, והקדשת חצי גופו העליון בלבד שבה כלי המחשבה והתחושה אל הלימוד, תוך הבחנתם מן האמונה הכללית. וזה נקרא

שכתיב ושמרתם את המצת בלי ויו שהוא לחם עני בלי ויו לשון עניות, וקרינן ושמרתם את המצוות היינו אחר שנעלה למידת הדעת לא יהיה מצה בלי טעם עני בלי אמירה אלא מצוה, ואז נקרא לחם עוני שעונים עליו דברים הרבה. וראה כי הדברים הרבה שעונים על המצה הוא בעצמו הדיבור שאומרים על לחם הביכורים בחג השבועות ארמי אובד אבי וירד מצרימה וגו'.

ספירת העומר לזכרים ולנקבות

ב.

בעוד דרך מתואר עליה זו בזוהר כעליה מן מדרגת הישיבה שהוא מדרגת האשה אל מדרגת העמידה שהוא מדרגת האיש. וענין זה יש להתבונן בו כראוי שלא לטעות בו. דרך הזוהר להתבונן הרבה על תכונת גוף האדם, ולא דרך לימוד בלבד אלא גם דרך מעשה, כי האדם בגופו נברא בצלם אלהים ועל ידי פעולות גופו הוא מצרף את התמונות העליונות של האלוהות להיות אחדים בידו וליבו. והנה מצאנו בסדרי העבודה שלנו שיש בהם שני תנוחות עיקריות של הגוף, והם ישיבה ועמידה. אשר אפשר לראותם בכללות כמו תורה

לכלול כל זה בתפלה בהתלהבות ויראת הרוממות. ובה נבדלו בני אדם ממלאכים שרגליהם רגל ישרה ואין להם אפשרות ישיבה, ונמצא עמידתם אינו מבטא את היפך הישיבה.

בג.

פשט דברי הזוהר שליל פסח הוא מדרגת המלכות הנקראת נקבה. ולכן אף הנשים חייבות בארבע כוסות שאף הן בכלל הנס. וספירת העומר הוא מדרגת התפארת הנקרא זכר, ולכן הוא בעמידה שהוא מדרגת עולם הזכר ולכבוד המדרגה העליונה שיעמדו בו. ולכן חייבים בו הזכרים בלבד לא הנקבות כדין כל מצוות עשה שהזמן גרמא. ושבועות הוא מדרגה שלישית שהוא הבינה העולה על התפארת והמלכות ומייחד אותם כראוי. [ולא נסדרו ככה סדרי הכוונות לפי פשוטם וצל"ע]. אך המתבונן בעיקר דברי הזוהר בסוד העמידה שדיברנו יראה שאין העמידה חלק העליון בלי התחתון אלא אדרבה העמידה נקרא גוף וירכין כחדא. והיינו אין ענין ימי העומר להתנתק מן הפסח ולעלות משם אלא להעלות את הפסח לשם. ולדרכנו אם המלכות הוא הסתכלות הכללית בלבד הגירסא הקודמת אל העיון, הרי אותו החומר עצמו צריך להסברה ועיון. ולא עוד אלא שהוא הנקרא ירידה דהיינו ירידת המלכות

שממית עצמו עליה כי בוודאי המתת התאוות הגופניות אינם חכמה למי שטעם טעם תורה. אבל מי שטעם טעם יראה ואומרים לו להמית מה שנדמה בעיניו יראת שמים והסתכלות כללית מאד זה וודאי מסירות נפש אל התורה. [ויש בכל זה ערכים הפוכים שצריך להתבונן בסברתם ולא על הסמל בלבד שכן מה שאנחנו מדברים עליו בתור ביטול העמידה אפשר לכנותו מצב הרגלים עצמו, וצריך המעיין להתבונן תמיד אם הכוונה על הרגלים עצמם שכמו נעלמו או על איזה מדרגה של מוחין יש בזה]

בב.

העמידה לתפלה הוא מתוך דברי תורה. כלומר עמידה היא היפך הישיבה. הישיבה הוא חתיכת הגוף לשנים. כאילו נאמר יש עמידה והיפכו הגמור הוא שכיבה שהוא תנוחת המת והישן והישיבה ממוצעת ביניהם שחצי גופו מת וחצי גופו חי. והעמידה אם כן הוא היפך השכיבה בלבד. אבל האמת הוא שיותר ממה שהעמידה הוא היפך השכיבה הוא היפך הישיבה. כי העמידה משמעותו שגופו כבר לא נחלק לשנים. שהרגלים שלו וכלי הדעת שלו עומדים בקו אחד. והיינו יש לו מבט כללי שכולל את הפרטים הוא הבין את גדלות ה' על כל פרטיו בקריאת שמע ועכשיו הוא נעמד

ללמוד מכאן שאין לנשים לספור ספירת העומר ממידת חסידות כי אין זה עולה מתוך הסברא ולהיפך. ויפה אמר המג"א אחר שהביא דעת הזוהר שאין נשים חייבות בספירה דמכל מקום כבר קיבלוהו עלייהו חובה. והמנחת חינוך תמה עליו מה קבלה לחובה שייך בכאן. אבל לפי הסוד הוא שכל עיקר סוד הספירה הוא שהמדרגה הנקרא אשה תקבל עליה את חובת העיון ותיספר בספירת העומר ולפיכך שפיר אמר המג"א שהאידנא שוויהו עלייהו חובה ויוכללו בברכת הספירה.

דהיינו הירידה אל הפרטים, ובצד זה אפשר לכנות דווקא את ספירת העומר אל המלכות בערך התפארת שהוא הכלל האחרון המושג בחג השבועות.

בד.

ונמצא עומק סברת הזוהר איננו לשלול את הנשים מספירת העומר אלא אדרבה לחייב אותם, כי אינו אומר שיש משהו במדרגת הנוקבא המפריעה לספירת העומר, אלא שספירת העומר צריכה גם אל מדרגת הזכר להעלות אליה את הנוקבא. ולפיכך תמיהני על מפרשים שרצו

ספירת העומר שיעור ג

ספירה לכל אחד ובירור התשוקה לכתחילה

לך רמה ראשונה של פשט בנקודה זו. ובזה עצמו יש לחקור, לשם מה נקבעה קביעת חג השבועות באופן זה, והלא כל החודשים תלויים בבית דין ובזמן החודש, וחקר בזה אכן עזרא למה שונה מכולם חג השבועות שהוא נקבע לפי הספירה מחג הפסח. ולנקודה זו אפשר גם כן לענות על צד הפשט, כאשר הביאו ראשונים מרבי יהודה החסיד. שהוא לפי שבימים אלה האדם נמצא בשדה לעבודת הקציר ואינו נכנס לעיר ולבית המדרש לשמוע הכרזת החודש מפי בית דין, לפיכך הוצרכו לקבוע את הזמן באופן שכל אחד ואחד יכול לספור לעצמו בביתו. הרי לך רובד שני בנוי על גבי זה שהספירה הוא קביעת חג השבועות, והוא הסברתו בדרך הפשט.

ג.

בפשט זה עצמו ניתן לעלות עוד קומה למעלה. ולפרש מה עושה הנקודה הזו עצמו בפנימיות הדברים,

כמה מדרגות בפשט הספירה עצמה

א.

כמה וכמה פירושים נאמרו ונלמדו בביאור ספירת העומר. חשוב להבחין בין שתי דרכים שבהם קיימים יותר מפירוש אחד למצוה אחת. הראשונה הוא ששניהם הם פירושים על אותו המושג או אותו הסיפור, שיש בו עצמו עומק לפנים מעומק. והשני הוא שלפעמים יש שני מושגים שונים שנתלים במצוה אחת או בסיפור אחד. ואלה הם שני מובנים שונים לחלוטין של מושג פרד"ס התורה המתפרשת לשבעים פנים.

ב.

משל לדרך הראשונה, הלא עיקר משמעות הספירה במובנה הראשון הוא קביעת זמן חג השבועות. ואע"פ שיש בזה גם מצוה לספור כפה מכל מקום גם זה הוא קביעת זמן חג השבועות על ידי ספירה זו. הרי

ה.

מצד השני אפשר להבחין בדבר זה עצמו, שהוא צד החיזוק והאפשרות המונח בנקודה זו. בכדי לקדש את כל המועדות נצרך היהודי לעלות אל מקום הבית דין אל בית הכנסת לשמוע מתי הוא ראש חודש. והוא מרמז שיש חיוב להתעלות אל מצב מיוחד של עבודה. ואילו בחג השבועות מגיעה הודעת קדושת החג אל מקומו שהוא עומד שם בעבודת השדה, ואף אינו יכול לשמוע את הכרזת הבית דין, הכרזת התורה מלווה אותו ביציאתו אל השדה ספירה לכל אחד ואחד. הרי לך צד החיזוק והכל באותו ענין.

ו.

ישוב אפשר להעמיק חקר בנקודה זו, מאיזה שורש הוא שיש מצוות התלויות בבית דין, הם התלויות במדרגת השכינה מידת המלכות. ומאיזה שורש הוא שיש מצוות התלויות בדעת ונפש האדם עצמו, שהוא מידת התפארת שבו התורה והזכר המשפיע בה. וכיצד כל דבר מתחיל מן המלכות ומתעלה אל התפארת ומתייחד אל המלכות. והם שני סוגי ספירה הספירה של המלכות והספירה של התפארת. וזוהי בעצמו המהלך של ספירת העומר לעלות ממדרגת המלכות אל חג השבועות שהם חמישים שערי בינה.

אשר כל המועדים נקבעים על ידי בית דין בקביעת קדושה כללית שהפרט איננו אלא מצטרף לזה, ואילו מועד חג השבועות נקבע באופן פרטי בספירת כל אחד ואחד, בשבועותיכם, חג שבועות תעשה לך. וזה עצמו הוא חפירת עומק חדש כי בוודאי המושג הפנימי של חג השבועות משתנה לגמרי כאשר הוא נקבע באופן אחר, עומד על הפרט ולא על הכלל.

ז.

ואפשר להבחין בדבר זה עצמו משני צדדים. הראשונה הוא מצד החיוב. ואפשר לראות דבר זה קשור מאד למושג מתן תורה. כי ישנם בתורה חיובים כלליים. וכבר ביאר רמב"ן שאין התורה יכולה לקבוע חוק אלא השווה בכללות לכל נפש, ועדיין אפשר להיות נבל ברשות התורה אשר חיוב פרטי זה שתתקן התורה נפשך איננו נמסר לבית דין אלא הוא נמסר לכל אחד ואחד. ועל זה נצטוינו בחיוב וספרתם לכם, כי אין הבית דין יכול לעקוב אחרי כל אחד ואחד לפי כל מצביו בכל אחד ממ"ט מידות. הרי זה פירוש מוסרי של עבודה בנוי על גבי התמורה הפנימית של המושג הכי פשטיי שהחג נקבע על ידי הספירה לא על ידי בית דין.

אותם המדרגות בדרכי לימוד התורה וחיזוקם

ז.

ואותו הענין אפשר לבאר בתהלוכות לימוד התורה. שישנם מ"ט שערי בינה שהם לימוד התורה בעיון ובהם הרבה ספיקות מ"ט פעמים טהור ומ"ט פעמים טמא. שאי אפשר לעמוד על שום הלכה בתורה מבלי שיהיה באותו הדבר צד טמא וצד טהור, וזהו עיקר לימוד התורה בעיון שאי אפשר לדלג אל השער החמישים שהוא כמו המסקנה הלכה למעשה, אלא צריכים לעבור דרך כל מ"ט שערים. ובהכרח יש לו לגעת בצדדי הטומאה והטעות. כאשר ביארנו בשיעור הקודם.

ח.

וזה עצמו הוא עוד פירוש במה שאמרנו שהספירה הוא מסירת התורה ביד כל אחד ואחד. כי ההלכה אותיות הכלה הוא מדרגת נוקבא שבתורה שהוא מקבל מן הרב מה שהוא צריך לדעת הלכה למעשה, אבל אינו מסוגל לעמוד בעצמו על עיון הלכה, וספירת העומר הוא עלייתו אל המדרגה הפרטית שאינו יכול לסמוך בה על הרב שיפסוק לו הלכה למעשה, כי העיון איננו יכול להתקבל מרב במין מסקנה הלכה למעשה אלא צריך

האדם להיות חכם ומבין מדעתו.

ט.

וכל החזיון הזה שמוכן לנו בדרכי לימוד התורה, הוא בעצמו המושג שביארנו עכשיו שהוא החובה והחיזוק הנמצא בספירה לכל אחד ואחד. כי מה שההבנה בהכרח הוא הבנת הצד טמא והספק, כך הוא באמת מציאות העולם שהוא מ"ט שערי בינה, ובכל מקום חובתו הוא לדעת את הטוב ואת הרע ועל ידי זה לעמוד על דברי תורה במקום שנכשל בהם. ואין אנחנו צריכים לחשוש לקיים את ידיעת הרע כאילו יש לחפש את הרע כטעות הידועה כי יש די והותר אם רק נשים לב אל האמת.

י.

כשם שהלומד תורה בשטחיות בלבד חושב שהכל מובן לו ואינו יודע לשם מה קשה ללמדן כל אלה הקושיות, וממילא אינו מגיע לעולם לעומק התורה. כך החי את החיים בשטחיות בלבד חושב שהכל מובן לו ואינו צריך לטפל במ"ט שערים טמא וטהור של העולם ולקיים והמכשלה הזאת תחת ידיך, ואשר שם ליבו אל דבר ה' הוא מגיע אל כל הצדדים הללו ועל ידי זה מגיע אל שער החמישים שהוא בהירות הדעת יגיע כפיך כי תאכל

מעמד הר סיני. הנה פירוש זה לכאורה אינו קשור כלל לנקודת קביעת זמן חג השבועות, ואף איננו עומק בתוכו. אבל הוא עוד נקודה. והלא בתורה לא נקבע חג השבועות בתור זמן תורתנו בבירור כלל, וכל ענין הספירה לפי דרך זו הוא מושג שונה לחלוטין של תשוקה אל דברי התורה, ויש לעמוד עליו בפני עצמו. [ועיין במאמר על פי פשט שביארנו השתלשלות העניינים בזה]

יג.

והאופן הזה יש לו אופן אחר של אלו ואלו דברי אלהים חיים. בעוד לפי הדרך הראשונה האלו ואלו הוא ששניהם הם התבוננות בצדדים שונים של אותו המושג, לפי רמות שונות של הנחות ושל עולמות. הרי לפי הדרך הזאת ייתכן כי המחלוקת קטנה עוד יותר ומשמעות דורשים איכא בינייהו. כי לפעמים מתווכחים מפרשים למשל אם קדושים תהיו פירושו פרושים תהיו או פירושו אזהרה כללית על המצוות או פירושו הרחקה מעריות. הרי לאו דווקא שהם חולקים על המושגים האלה בכלל. בוודאי לכל הדעות יש ענין של פרישות ויש ענין של אזהרה על כל המצוות ויש ענין של הרחקה מעריות אלא שנחלקו בפירוש הפסוק אם מדבר על מושג זה או על מושג אחר.

אשריך וטוב לך.

יא.

לפיכך התעלות זו נדמית לפעמים לירידה, כשם שהלומד בעיון פתאום אינו מבין את הלימוד שחשב הלומד השטחי שכבר הבין. ולכן אע"פ שכבר היה יחוד בחג הפסח חוזרים לספור שבעה נקיים במשך שבעה שבועות, כי לערך ההסתכלות העיונית של מצוות ספירת העומר אין הטהור הזה כי אם טמא, ונצרך עוד לברר זאת הרבה פעמים. ובוזה מתיישב קושיית האר"י אם היה יחוד בפסח כיצד חוזרת לספור נקיים.

מחלוקות של משמעות דורשים

יב.

כל זה הוא פירושים קומה על קומה של נקודה ראשונה של פשט עצמו שהוא קביעת זמן חג השבועות. אך כמו כן ישנם פירושים ועניינים כאן שאינם בנויים על גבי נקודה זו כלל. אבל אפשר לראות אותם כמצוות נפרדות, שאך במקרה הם מתפרשים על אותו הפעולה של ספירת העומר. דרך משל פירוש הראשונים שספירת העומר הוא הגברת חביבות ותשוקת

שיהיה אחרי סיום כתיבת הספר. ואילו מי שאוהב ומשתוקק לכתוב ספר הרי הוא אוהב כבר עכשיו. זה שאוהב את הדבר עצמו ייתכן כי יסייע לו תשוקתו לכתוב את הספר. ואילו מי שהיה רוצה להיות אחרי העבודה של כתיבת הספר, בדרך כלל לא יגיע לכך לעולם.

זו.

סיבה לכך פשוטה. כל אדם אוהב לעשות את הדברים המביאים לו עונג. וכיצד הוא יודע מה מביא לו עונג, ככל שמרגיל את נפשו להרגיש עונג בדבר מסוים כך מתחנך שאת זה הוא אוהב וממילא יעשה את זה. ככל שאני מרגיל את עצמי שמחשבה על התורה מענגת כך בוודאי אימשך אחרי התורה. כל זה הוא התשוקה הכשרה שהוא התשוקה הנהנית מגוף התשוקה עצמה וכל שכן מן הדבר עצמו. אך התשוקה החפצה להיות גמורה אחרי העבודה, לא די שאינה מלמדת את הנפש שהתורה מענגת, אלא להיפך היא מלמדת אותו שהתורה מצערת. שהרי כל פעם שהוא חושב על התורה יש לזה צליל של צער, הלוואי שכבר הייתי מסיים את המסכת, הלוואי שכבר הייתי אחרי העבודה הקשה. או בסגנון אחר, כמה אני גרוע שעוד לא הגעתי אל הלימוד. ואז המחשבה הזאת נקשרת בנפשו אל תחושה של צער, וטבע הנפש לברוח

זמן תשוקה לכתחילה

יד.

נתבונן מעט בדרך זה של הגברת התשוקה. שצריך להבין אותו ולדעת כיצד לפעול אותו בצורה הנכונה. כי הכל חפצים ליראה את שמך וכולם משתוקקים ואין משיגים את חפצם. ומה כל הענין הזה שהושמו שבעה שבועות לעשות בתשוקת התורה. ולפעמים לא די שהתשוקה אינה מתממשת אלא התשוקה אף פוגעת בהשגת המטרה, כדרך מחשבה מועלת לדברי תורה. ואמנם אפשר לראות את כל ענין התשוקה כפרסומת אל התורה, כגירוי האנשים על ידי פרסום הרבה שבועות בטרם הזמן. אך בוודאי ישנה כאן עבודה פנימית אמיתית שיש לעמוד עליה.

זו.

ישנם שני סוגי תשוקות. יש מי שמשתוקק לעשות את הדבר. ויש מי שמשתוקק שהדבר יהיה עשוי. דרך משל יש מי שאוהב לכתוב ספר והוא רוצה לכתוב ספר. ויש מי שרוצה שהוא יהיה המחבר של ספר. הנפקא מינא הוא אם מושא התשוקה הוא אחרי המעשה או במעשה עצמו. מי שרוצה שהספר שלו יהיה כתוב אינו נהנה מעצם התשוקה ואף לא מעצם הכתיבה, שהרי הוא תדיר מבקש

עדיין אין חיוב להגיע כלל, אין לך
 על מה להצטער כאן שלא הגעת אל
 התורה עדיין כי עדיין לא הגיע זמן
 מתן תורה. ומהו הזמן הזה אינו אלא
 תשוקה שמחה.

יח.

כך הוא לשון המדרש המובא
 בראשונים בטעם זה של ספירת
 העומר, שהוא לשמחת התורה.

מן הצער, לפיכך הוא דוחק ובורח מן
 התורה ואינו מגיע אליו לעולם.

יז.

סוד ימי הספירה הוא שהיה אפשר
 לתת את התורה מיד, אבל בדווקא
 איחרו אותה בכדי שיהיו לה גם ימי
 תשוקה. כלומר התשוקה הזאת איננה
 תשוקה שהיתה מעדיפה שכבר לא
 תהיה תשוקה אלא גוף הדבר. אלא
 להיפך. הם ימי תשוקה לכתחילה.
 שבדווקא נותנים ימים לחלום לחפוץ
 להשתוקק. ולא תשוקה שיש בה
 גבורות וצער על שעוד לא הגיע, כי

A decorative, ornate frame with scrollwork at the corners and ends, containing the title text.

ספירת העומר שיעור ד

חסר

ספירת העומר שיעור ה

בירור כנסת ישראל על ידי מנחת קנאות והספירה

מנחת עומר. שבועות הוא חג קציר חיטים ובו מקריבים שתי הלחם מן החיטה. סוכות הוא חג האסיף. ובוודאי אין החגים האלה גם למהלך זה מנותקים מהקב"ה, אלא הם זמני בקשה על הצלחת תבואת שנה והודיה על הצלחתם, ועשיית פעולות סגוליות על ידי המצוות שמצווים בהם להצלחת השנה. כאשר אמרו רבותינו הבא לפני עומר בפסח שיתברכו התבואה, ופירות האילן בעצרת שיתברכו פירות האילן, ונסכו המים בחג שיתברכו גשמי שנה. הרי החגים עומדים על הצלחת סדר השנה, הדין הבקשה וההודיה עליהם.

סדר העומר מראה קדמות נעשה לנשמע

א.

כפי שלמדנו (שיעור א' וב'), הסדר של יציאת מצרים הכנה למתן תורה ומתן תורה, שהוא הסדר התיאורטי שעליו עומד היום הראשון של פסח, הומר בימי הספירה במצוות המעשיות של הקרבת קרבן עומר, ספירת העומר, והקרבת מנחה חדשה. שאף הם מבנה משולש מקביל למבנה המשולש הרווח של מצרים הכנה ותורה, או יציאת מצרים שנות המדבר וכניסה לארץ, או לידה חינוך ולימוד.

ג.

והמהלך השני הוא מהלך הקושר כל דבר אל זכרון היסטורי מסוים. הפסח הוא זכר ליציאת מצרים, סוכות הוא זכר לענני הכבוד, שבועות הוא זכר למתן תורה. אמנם במהלך זה אין מנחת העומר מוסבר, ואין לו מקום לכאורה אלא במהלך הראשון. מכל

ב.

כמה פנים לשינוי פנים הזה. ומהם שהוא מראה לנו דרך בהבנת הענין הנודע שישנם שני מהלכים בכל המועדים, מהלך הסדר החקלאי של השנה. ומהלך הזיכרון ההיסטורי של בני ישראל. מהלך הראשון אומר שפסח הוא חג האביב, ובו מקריבים

ה.

מתוך מחשבה זו נמצא בני אדם מזלזלים בגוף מעשה העבודה ואומרים אינו אלא רמז להיסטוריה או למושג הגנוז בו. ואולי יאמרו מה נעשה כאשר כבר אין המעשה מסמל לנו את הזכר באופן הכי מועיל, או מה נעשה אם נמצא דרך אחרת מועילה לאותו הזכרון. וזהו טעות מפורסם. כאשר אמרו נעו מעגלותיה לא תדע, הסתיר הקב"ה טעמי תורה לפי שבני אדם טועים בהם. והביאו דוגמה משלמה המלך שאמר אני ארבה ולא אסור ונכשל ונשיו הטו לבבו.

ו.

ואמנם דוגמה זו אינה מראה את העלמת טעמי תורה, כי אין ולא יסור לבבו טעם מהותי לאיסור הרבות סוס אלא הוא מגלה שאיסור הרבות סוס הוא גדר וסייג למען לא יסור לבבו, וקמשמע לן מסיפור שלמה שלא ישען אדם אל בינתו לומר אני אקרא ולא אטה, כי הטיבה תורה לרדת לסוף דעתו של אדם לאמר אם תרבה אז אפשר שתסור גם אם בדעתך אחרת. אך בעומקו של דבר הלא כל המצוות הם גדרים לבושים וסייגים וכלים לאור הרמוז בהם, ולכן הטעות של שלמה באני ארבה ולא אסור הוא הטעות של האומר אני אזכור יציאת מצרים ולא אוכל מצה, ולפי שהוציא את עצמו מן

מקום ספירת העומר כבר קישרו ראשונים אל המהלך הזה ואמרו שהוא הכנה ליום מתן תורה, ולפי זה אפשר להכניס גם מנחת העומר שממנו סופרים לסדר זה, עיין בספר החינוך.

ד.

הבחנה שראוי לשים אליה לב יותר בין מהלכים אלה כאשר מחלקים ביניהם, הוא במקום שהם נותנים לפעולת העבודה, לעומת המקום שהם נותנים למושג הנרמז בהם. הלא לפי דרך הזכר ההיסטורי נמצא גוף פעולת העבודה טפל אל היות המעשים האלה רומזים לנו את זכר ההיסטוריה. דרך משל המצה מזכירה לנו דרך רמז את לא הספיק בצקם, והמרור מזכיר לנו דרך רמז את וימררו את חייהם, והסוכה מזכירה לנו דרך רמז את כי בסוכות הושבתי. אבל עיקר המעשה אינו אלא טפל לרמז שהוא מרמז לנו שהוא קיים באידיאה של ההיסטוריה. ואפשר עוד להפשיט את זה יותר ולומר שכל עיקר הסיפור ההיסטורי אינו אלא רומז למושג האמוני או המושכל שהוא רומז אליו, כמו שיציאת מצרים מלמד אותנו את ההשגחה הפרטית או את מציאות האלוהות וכדומה. [והארכנו בשיעורי פסח].

הפנימית שהיא המתקיימת בפעולת העבודה בזמננו ולא בזכר נרמז תיאורטי, ולפיכך נפתח בשורשי עבודת ימי הספירה מתוך מנחת העומר הספירה ממנו והקרבת מנחה חדשה בחג השבועות.

ט.

ואף בזמן הזה שאין לנו קרבן עומר ולפיכך אין הספירה אלא זכר למקדש, מכל מקום ספירה זו עצמה בהיותה זכר למקדש איננה רמז זכר למושג. אבל הוא עשיית זכר אותו עבודה שנעשה בזמן המקדש בקרבן בפינו ובלבנו בדעתנו ובמוחננו. [כאשר ביארנו בשיעור ב']

כל העומר הוא קציר שעורים

י.

מתוך שמקדימים אנחנו נעשה לנשמע, נוכל להבחין בפשטות כיצד כל ימי ספירת העומר הם המשך לאותה עבודה של הקרבת מנחת העומר. מה שאילו נקדים נשמע לנעשה ונביט על גדרי ההלכה התיאורטיים לא נמצא כן. שהלא לכאורה אין ספירת העומר אלא ספירה מיום הביאכם את עומר, וכמעט אין יום הקרבת העומר

הכלל כפר בעיקר ואמר מה העבודה הזאת לכם. כי לולא העבודה לא תהיה הזכר. [וביארנו בזה עוד בשיעורי פסח]

ז.

שורש הדבר אפשר להראות בסדר החקלאי של המועדים. כי בהם ברור הדבר שגם אם יש זכר ליציאת מצרים בחודש האביב בקביעת זמן חג הפסח, וכן הלאה. מכל מקום העיקר והמרכז איננו הזכר אלא המרכז הוא המעשה ההווה בפועל ממש בתבואת שנה זו. ולו יצוייר שלא תהיה אביב בזמנו נעבר את השנה כדי שיחול האביב בזמנו. ואילו מצד טעם זכר ליציאת מצרים לא מצינו שמשנים דבר במעשה. הרי כי המעשה ההווה עכשיו הוא המרכז והעיקר, ולא הזכר הרעיוני הנרמז בזה.

ח.

וכך הוא בסדר עבודה פנימית, כאשר מבינים שעיקר הפסח הוא המשכת מוחין הפסח, ואכן המוחין האלה קשורים לניסים שנעשו בימים ההם. אך עיקר העבודה מתקיימת בזמן הזה. הרי סדר העומר ושתי הלחם שהם עיקר הסדר העומד בגלוי על הסדר החקלאי ההווה בימים אלה, הוא הפותח לנו פתח אל העבודה

תמימות, אימתי הם תמימות בשעה שעושים רצונו של מקום. דהיינו כאשר יעשו רצונו של מקום ויניפו את העומר לרצונכם ויעלה קרבנם לרצון לפניו, יהיה הברכה בכל שבועות הקציר ויימשכו שבע שבתות תמימות ללא צער וללא הפסק. וכך נמשך קציר השעורים עד ימי חג השבועות, ככתוב בספר רות שהיה בתחילת קציר שעורים בזמן חג השבועות. ואז מתחילים את קציר החיטים ומקריבים מראשית החיטים מנחה לה'. [ואין זה מדויק כי שתי הלחם מתירים למזבח וכבר יש מעט חיטים לפני כן, מכל מקום הוא הסדר בערך]

יב.

וכך אפשר לנו לדרוש בעבודה הפנימית של מנחת העומר, שהיתה מנופה בי"ג נפה. והיינו רמז מזוקק שבעתיים. אע"פ שאין המספר דומה הענין דומה שאלה השעורים שהמנחה הוא קרבנם והספירה הוא קצירם, צריכים בירור הדק היטב היטב הדק בי"ג נפה בשבעה פעמים שבעה.

משמש אלא ציון יום שבו מתחילים לספור. וגם אם ההלכה דורשת שהספירה תלוי בהיות העומר, עדיין הם מצוות מובחנות לכאורה זו מזו ואין יחס ביניהם, עד שנוכל ללמוד משורש קרבן העומר אל עבודת ספירת העומר. אך כאשר מקדימים את הנעשה שהוא קציר שעורים, מבינים כי באמת כל שבעה שבועות הם המשך אל מנחת העומר. כי אין מנחת העומר אלא הקרבת ראשית הקציר ליי, כסדר העבודה המקריבה כל ראשית ליי [וטעמו וסודו נתבאר בשיעור א']. ולפי שהשעורים קודמים בסדר הקציר לכל התבואות לכן מקדימים בה. ואין מתחילים לקצור בטרם קציר העומר. ונמצא כי עיקר קציר השעורים נעשה במשך שבעה שבועות של ימי העומר. ואם כן אין קרבן העומר נבדל מעבודת ימי ספירת העומר, אדרבה קרבן העומר הוא הכשרת והתחלת כל עיקר זמן ספירת העומר.

יא.

כתיב 'שבועות חקות קציר ישמור לנו'. דהיינו מדרכי השגחת ה' שהוא שומר על שבועות אלה של הקציר המתחילים מקציר שעורים שיתקיימו כסדרם. ודרשו שהקרבת העומר הוא בכדי שיתברכו להם תבואות שבשדה. וכן דרשו את פסוק שבע שבתות

שיעורים אינם ראויים להקרבה אלא לבירור

יג.

מנחת שיעורים וקציר שיעורים, הכל טוב את השיעורים. מצינו עוד מנחה אחת הבאה מן השיעורים והוא מנחת קנאות של הסוטה. וידענו כי לא מקרה הוא שאלה הם המנחות היחידות הבאות מן השיעורים. כי באמת אין השיעורים ראויים להקרבה. כאשר אמרו חכמים (מנחות ה, א) שאין מחשבה מועלת במנחת עומר מאחר ואינה באה מדבר הראוי להקרבה. כלומר אע"פ שמקריבים בפועל שיעורים במנחת העומר, וכן במנחת הסוטה. עדיין אין זה נקרא שהשיעורים ראויים להקרבה, כי מתוך שמנחות אלה נדירים למדים אנחנו כי אינם באים בתור הקרבה אלא כפעולה בפני עצמה, בעומר להתיר את החדש ובסוטה לברר אם חטאה.

יד.

ולפיכך מצינו הרבה מדרשות חז"ל בשבח קרבן עומר, ובלשונם אל יהא מנחת עומר קל בעיניך. ולכאורה מהו ההוה אמינא שיהא מצות עומר קל בעינינו שנצטרך להזהיר עליה כל כך. וכי היא מן המצוות שאדם דש בעקביו ולמה היא מצוה זו זקוק לחיזוק יתר

על כל הקרבנות וכדומה. אבל באמת הלא מנחת עומר היא המנחה הזולה ביותר מכל המנחות. שכן היא מן השיעורים הזולים ביותר. ואף מצד עיקר מהותם אינם ראויים להקרבה, ובקושי הם קרבן. לפיכך צריכים להתעמק למצוא בהם טעם שלא יהא מצוה קלה בזויה בעינינו. וכך ביטאו חכמים במדרשם שאמר המן אתי מלוא קומצא שערי דידכו ודחי עשרת אלפים כיכר כסף דידי. כלומר שקומץ מנחת עומר הוא המחיר הקטן ביותר ובכל זאת יש בה כח לדחות עשרת אלפים כסף של המן שהם מספר רב ביותר.

טו.

ולפי שהעומר ומנחת סוטה שניהם באים מן השיעורים, שניהם באים לבירור וחידוש ולא לעבודה. ניתן לעמוד על אופן החידוש של מנחת עומר מאופן הבירור של מנחת סוטה. וכך אמרו חכמים אל יהא מנחת שיעורים של עומר קל בעיניך שהרי על ידי עומר קמח שיעורים מטיל המקום שלום בין איש לאשתו. היינו אפילו על ידי המנחה הקטנה הזו של שיעורים אפשר לברר דבר גדול שהוא השלום שבין איש לאשתו. ומזה יש ללמוד למנחת עומר שאף היא שמה אהבה ושלום בין ישראל לאביהם שבשמים ומתירה להם את החדש.

טצדקי עושים לגרום לאשה להודות על האמת, ולא להיענש. אפשר לראות שכל השקיית הסוטה נועד לגרום לאמת להתברר, ולהשקיט את קנאת הבעל, וההנחה הוא שעל פי רוב יתברר שלא שטתה. ואפילו אם חטאה התוצאה הכי טובה היא שתודה ולא שתיענש.

יח.

כאשר מתבוננים בסדר מנחת סוטה רואים שחלק עיקרי בה הוא האלה והשבועה. ואילו היה העיקר השכר ועונש והבירור הנגרם על ידי זה מה צורך לכל האלה והשבועה. נראה מזה שמעיקרי פעולת קרבן סוטה הוא לגרום לה להישבע ולקבל על עצמה באלה שלא שטתה, באמרה אמן אמן להשבעת הכהן.

הקנאה הוא השבעת הסוטה לגלות האמת שבליבה

יט.

וענין השבועה יש לעמוד עליו, כאשר עמדנו בכמה מקומות, כיצד השבועה מבררת את דברי האדם שהוא אומר אמת. כי האדם בחיי היום יום ויש כמה סוגים של שבועה ואחד מהם

אלת הסוטה לברר האמת שלא שטתה

מז.

ראוי להתבונן באופן פעולת מנחת הסוטה הנקרא מנחת קנאות, מהו הקנאות התלוי במנחה זו וכיצד היא פועלת. ובפרט מה עניינה לעבודת ה' שלנו, שהוא ענין עבודת העומר והספירה, כיצד אפשר לנו לקיים בירור מן הסוג הזה על עבודת ה' שלנו ומה נלמד מדרך קרבן הסוטה.

יא.

לפום ריהטא עיקר בירור הסוטה הוא על ידי השכר ועונש הניתן בדרך ניסית על ידי שתיית המים המרים, אשר אם שטית היא מתה ואם לא שטית נקתה ונזרעה זרע. אך מתוך שגרת לשון חז"ל ואף מתוך העמקה במקראות נראה שאינו כן. כי לא אמרו חכמים שגדול קמח שעורים שמכרר אם האשה חטאה בדרך שכר ועונש ניסית, כפי שהיה בוודאי ראוי להתפעל אם היה עיקר מהלך קרבן סוטה לעשות את הנס הזה כדברי רמב"ן. אבל הם אומרים שקרבן סוטה הוא להטיל שלום בין איש לאשתו. ואומרים שהשם שנכתב בקדושה נמחה כדי להטיל שלום בין איש לאשה. הרי המטרה הוא השכנת שלום ולא שכר ועונש. וכן נראה ממסכת סוטה כמה

סמלי והוא כמו הזמנה יפה לה' שיברר דבר. ולא במנחת סוטה בלבד אלא כל הרוצה לברר דבר מביא מנחה כאשר הבאנו כמה פעמים ממי השילוח] ועל ידי שמביא את האשה בית ה', הוא מאיים עליה מאד ואומר לה אם הרשית לעצמך לשקר ולהסתיר עצמך מבעלך בביתך במקומך, אבל כאן בפני האל ובמקדשו ובכל חלות אלתו וודאי תגיד את האמת. ולפיכך מוחים את השם הנכתב בקדושה הכל לאיים עליה ולגרום לה לתפוס שהיא עומדת בפני ה' ופה הוא מקום דין האמת ואין זה מידת בשר ודם שאפשר לשקר ולהעלים ולהסתיר, ועל ידי כן תגיד את האמת.

כא.

קנאת הבעל הוא בעצמו אותו פעולה של מנחת קנאות. כי מהו וקנא את אשתו, אמרו בזוהר במקום אחר אין אהבה שאין איתה קנאה. הקנאה הוא דרישת הבעל בשלהבת אש לדעת את האמת לאמיתו, האם אהבתו נאמנת לו אם לאו. כי בסתם יום יום אפשר לשכוח, ואולי נסתרה ואולי עשתה דבר שלא כהוגן ונתייחדה, ואין האדם מקפיד. אבל כאשר עובר עליו רוח קנאה, שהוא בעצמו רוח האהבה, שהוא דורש לדעת את האמת לאמיתו, כמו לשון קנאה בכל מקום שהוא הבערת אש האמת לאמיתו,

הוא האלה. ונוסח האלה באופן כללי הוא שאומר האדם אם אין דברי אמת יבוא עלי קללה כך וכך. וביאורם שהאדם בחיי היום יום לפעמים נמצא בשכחה ושינה ואינו שם לב לחשוב אם באמת וברצינות הוא אומר את שהוא אומר ועושה את שהוא עושה. אך אם יש דרך לזעזע אותו, לגרום לו לחשוב על מה שהוא אומר ברצינות ובאמת, במחיר חיים ומוות, אז הוא דרך לגרום לו שיודה על האמת הכי עמוק. וכך הוא כל שבועה, שכאשר האדם מאמין שהשבועה בנקיטת חפץ אינו דבר קל, והנשבע בשקר בשם יי' נענש מאד, ובכלל פתאום הוא תופס את עצמו שאין זה בדיחה, שבאמת הוא אומר דבר זה לפני ה', אז יכול שבועתו לברר שיאמר רק את האמת. ולכן באמת החשוד על השבועה אין שבועתו כלום, לא כי אין אנחנו מאמינים לו שיישבע לשקר, אלא כי באמת אצלו אין השבועה מברר את האמת יותר מכל ברור רגיל.

ב.

וכך הוא עיקר פעולת השבעת הסוטה. שעל ידי הקרבת המנחה, שהוא כביכול הזמנת הקב"ה להופיע ולגלות את אמיתו באותו מקום [והוא סדר כל מנחה שהוא אופי של הזמנה ולא הקרבה שכן המנחה אין בה מתנה חשובה שייחשב מתנה, אבל כולו הוא

כג.

לפיכך אם לא חטאה ונקתה ונזרעה זרע. וכיצד חוטאת זו שנסתרה עם איש זר נשכרת. אך כי בפועל הבאה של האהבה לכדי קנאה בהכרח מלבה את אש האהבה הרבה יותר. שהיא מגלה בנפשה שלא שטתה על ידי שמעמידים אותה לניסיון הזה. ומאותו האש בעצמה שמלכת אהבת האוהבים צבתה ירכה ונפלה בטנה של האשה שזנתה באמת. כי אין בכח השקר לעמוד בפני אמת אהבה כזו, ונמצא הוא הדבר שהוא סם חיים למחזיקים בה וסם מוות לבוגדים בה.

כד.

בכל זה אפשר להבין גם מהו קנאים פוגעים בה, ולמה אינו מן הדין. וכיצד קנאת פנחס מכפרת על בני ישראל. כי הדין עוסק בדבר הראוי לעבודה. ובאמת שאלת הסתירה כמו הבא על בת אל נכר אינו שאלה הלכתית אמיתית בתוך סדרי העבודה. ולכאורה הוא נראה דבר קל. אך העומד על תוקף האהבה כמו פנחס הכהן, כמו הכהן המשקה את האשה את המים מרים, כי הכהן ממונה על החסד תפקידו ללבות בכל יום את אש האהבה בין כנסת ישראל להקב"ה. והוא רגיש מאד לתנאים המקדימים של אהבה זו, והוא תמיד עומד בפני המזבח ורואה שכל דבר צריך להיות

הוא אינו רוצה להסתפק בחיי יום יום אפרוריים הוא רוצה אהבה בטוחה וודאית עמוקה אמיתית, אז הוא מקנא את אשתו, ואז הוא מביא מנחת קנאות ומנחת קנאות זו מבררת את האמת של האהבה.

כה.

הקנאה אינו אלא רצון האהבה להתברר בכל חומר האמת של אלה ושבועה. ובאמת היא באה לא לברר ולגלות את האמת באופן סטטי בלבד אלא גם לברר בפועל ולנקות את האשה באופן אקטיבי, כמו שמנקים שעורה זו מכל סיג ופגם בי"ג נפה, שהלא כל אשה שמשקים אותה מנחת סוטה באמת חטאה ונסתרה באופן שיש רגלים לדבר. הרי באמת פגמה את האהבה. ולא בא מנחת סוטה אלא לגרום לה לומר בפני ארון הקודש לא שטיתי תחת אישי. ועל ידי שהיא עומדת בפני ארון קודש באימה ונשבעת הרי היא מנקה בזה את נפשה מכל פניה לזרים תחת אשה, ומגלה בנפשה את האמת שלא אהבה מעולם כי אם אישה, ואם היה סתירה עם איש זר לא נגע זה אלא בחצוניות נפשו ואפשר לשרוף את חלק זה באש העולה על המזבח.

עצות מרחוק לברר ולגלות לעיני כל כי לא שטית ולברכה בזרע ובחיים. וכך הוא עבודה פנימית של אדם אם זוכה להגיע לאיזה נקודה של בירור כמו בעת ניסיון וכדומה, שהוא מכריח את נפשו להודות שלא חטאת תחת בעלה, גם אם ביום יום נראה שנסתרה, והניף את העומר לרצונכם לפני ה'.

כו.

זכאין אינון ישראל דהא כנסת ישראל לא בגדה בהקדוש ברוך הוא לעולם.

באמת של אלה ושבועה. ועל ידי הלכה זו שאין מורים כן כמו במנחת שעורים בדבר שראוי לעבודה מתקיים ונקתה ונזרעה זרע לעצם נשמת ישראל שלא בגדו בך.

כח.

איש איש כי תשטה אשתו, פסוק זה מתנגן באזני שומעיו בלשון תמיהה. וכי תשטה אשתו. וכי כנסת ישראל שטתה תחת בעלה. וודאי אין הדבר כן. וכל פרשת מנחת קנאות אינו אלא

ספירת העומר שיעור ו

השגת התורה בטעם קרוב וטעם רחוק

שספירת הקציר הוא קצרתי מעט יום אחד וקצרתי יותר ביום שני וכן הלאה. וכך נקראו עובדי התורה מחצדי חקלא הקוצרים את כרם ושדה התורה, ומתן תורה הוא המצטרף מתוך שבעה שבועות של לימודם.

להתחמם כנגד אורן של חכמים ולא להישרף

ב.

פעמים רבות הנני נשאל וכי מה יש לך ללמוד וללמד בדרך הזוהר הנראה רחוק מן ציור הבהירות השכלית אשר הנך דורש בה בכל עת. והלא הזוהר מקשר קישורים הנראים רחוקים ומשדך שידוכים מוזרים לפי ערכי גימטריאות ומדרשים, וכיצד דבר זה מסתדר עם הגישה השכלית הטהורה הדורשת אחר בהירות השכל והדעת. בכדי לענות את התשובה הנכונה עלינו לעמוד על שורשי דרך הדעת

ציור כלל ימי העומר

א.

מתקדמים אנחנו בספירת השבועות עד השבוע השישי, שבו נגיע אל חג השבועות עצמו. כשם שהוא הלימוד שלנו המתקדם לאיטו דרך כל דברי הזוהר והמפרשים לצרף בליבנו את ציור העץ השלם של הימים האלה, כך הוא עבודת הימים עצמם. וכך מתעלים אנחנו לראות ולהבין כיצד כל הסדר הזה הוא עץ אחד רחב בענפיו, כאשר למדנו זאת באספקלרית עבודת הקציר שהוא המשך אחד הנמשך בשבועות חוקות הקציר. ולכן אין סופרים מלמעלה למטה כפי שהיה ראוי אילו היה עיקר טעם הספירה לעורר על חשק יום חתונת התורה, כאשר סופר כל המצפה אל יום מיועד היום בעוד שלשים יום היום בעוד עשרים ותשעה יום וכן הלאה. אך לפי שעיקר הציור הוא היות הסדר הזה שעל ידי עבודתנו בימי הספירה נבנה התורה של חג השבועות, שפיר הוא הספירה מלמטה למעלה כשם

ומתוך זה יהיה פגם בעצם הבנתו את התורה, ובצד זה אמרו הוי מתחמן כנגד אורן של חכמים, שלא יכנס לתוך אישם שתשרוף אותו, והגבלת את ההר סביב, שלא ירבה התשוקה והאהבה על השכל ויגרום לשבירת הכלים כאשר מרוב התלהבות לא יבין האדם את התורה ונמצא מתוך אהבתו יבוא שנאה וטעות.

ד.

אמנם אם ניקח דרך זו של האובייקטיביות עד לסופה, נובע מתוכה לכאורה מסקנה אבסורדית. שככל שאדם רחוק יותר מן התורה, וככל שהוא אוהב אותה פחות, כך ייטיב לעמוד על אמיתתה. מובן הדבר שעם כל הזהירות האמורה בסעיף הקודם, שמסקנה זו איננה יכולה להיאמר. וכי לא די שמי שאין לו יחס של אהבה ותשוקה וקירבה אל התורה ממילא לא יטרח להתייגע בה ובדרך אגב לא יזכה להבנתה. אלא אף בעצם התיאור של החכמה מבלי התשוקה חסר משהו מגוף התיאור. ואין יכולת גם בעצם לתאר את דברי קדושת התורה מבלי שתתקיים באש גדולה באימה ויראה ורתת וזיע כביום נתינתה.

ודרך האש הקדושה, ולראות מאיזה צד הדעת חשובה ומאיזה צד הציור המלהיב חשוב, וכך נוכל לראות כיצד לא די שאין הדברים סותרים זה את זה אלא שהם אף משלימים זה את זה וסובבים כולם על נקודה אחת של בהירות שהיא המושג על ידי להב אש הזוהר והוא המושג על ידי העין הבוחנת הטהורה של הביקורת השכלית, אף על פי שהם מגיעים בתנועות נפשיות שונות.

ה.

אין מקבלים עדות מן הקרובים לדבר, שהטיות ליבם מטה אותם שלא ישימו לב לאמירת האמת. זהו היסוד הידוע אצל אנשי הביקורת כיסוד האובייקטיביות. סברא פשוטה הוא שאין לסמוך על האוהב את הדבר וקרוב אליו שהרי על כל פשעים תכסה אהבה, והאוהב את הדבר לא יוכל לשים עליו עין ביקורתית ולתאר אותו כפי שהוא אלא בתוספת הרוח המלהיבה של אהבתו המשחדת אותו. מן יסוד זה של פסול הקרובים לעדות, שהוא יסוד נכון וודאי, ובוודאי ראוי לנו להשתדל בעסק הבנת התורה בצורה הכי טהורה ובלתי משוחדת האפשרית לנו. (וכאשר תיאורנו בשיעור ב עד היכן הדברים מגיעים), וייתכן כי באמת מרוב התלהבות לא ישים אדם לב אל התורה אשר בפניו,

חירות ציור התורה מכל צדדיה

ז.

מיתרונות הכרת הדבר על ידי קירבה, על ידי מגע בדבר עצמה, שאי אפשר לגעת בה כלל על ידי הלימוד העומק בקרירות הריחוק. הוא הכרת ציור הדברים בעולם חי בעל שלשה מימדים. הלא הבדל מהותי קיים בין המכיר ארמון מופלא על פי כתבי התכנון שלו, אשר מכיר ויודע מידות כל דבר בדיוק, אף יותר ממי שיהיה שם, הוא יודע את מקום כל בורג וכל עמוד בבנין כמה גבוה הוא צריך להיות וכמה רחב וכמה חזק ומאיזה סוג. אבל לא ראה את הבנין מעולם ולא ביקר שם מעולם. ואף מי שראה תמונה ואף וידאו, אין כל זה מתקרב אל הכניסה אל הבנין. יכול אדם לראות תמונות ווידאו מפוארים מאיזה בנין מפורסם כל חייו, וכאשר יבקר שם סוף סוף תהיה לו ידיעה מסוג אחר לגמרי. לא שיתווסף לו איזה פרט, אבל יתווסף לו הידיעה של הדבר עצמו, שהם דברים שאי אפשר לספר בתמונה או בכתב. ואין הכוונה לאיזה דבר שאינו ידיעה, אלא גוף הידיעה חסרה כל עוד לא הייתה שם.

ח.

אם נחפש מה הציור חסר, נוכל

ה.

לא יגיע אדם לעמידה על עצם בהירות התורה, כעצם השמים לטוהר, אלא אם כן יקח בידו את שתי המידות הללו. שידע לגעת בה מקרוב, וכך ירויח את הדעת העמוקה שאיננה ניתנת אלא בדרך של מגע ישר של יחסי אהבה, כאשר הדעת הוא מלשון חיבור ואהבה. כלומר יש ידע אמיתי בעל תוכן שאיננו מועבר בשום אופן למי שמגיע מעמדה של ריחוק וקרירות שכלית אובייקטיבית. וכמו כן ידע לא להתקרב אליה יותר מדי ולא ישכח את בקשת הדעת עם בקשת הקירבה, שכן כל הקירבה איננה כי אם אפשרות של דעת יותר נכונה, אע"פ שיש בתוכה צד אפשרות של שכחת כל התורה עצמה. הרי הוי מתחמם כנגד אורן של חכמים, והוי זהיר בגחלתם של תכווה. אל תעמוד מרחוק בשכל קר. ואל תתקרב מדי שלא תיכוה.

ו.

"שהתורה כולה אש, מאש ניתנה ובאש נמשלה, מה דרכה של אש שאם קרב אדם אצלה נכוה, רחק ממנה צנן, כך אין לו לאדם אלא להתחמם כנגד אורן של חכמים" (תנחומא יתרו י"ב)

מנקודת המבט שנותן לו מחבר התמונה או הסרט. אע"פ שהוא יכול להשלים בדמיונו ושכלו את נקודת המבט החסר, הרי חסר לו בהכרח חלק מגוף הידיעה הנקנה על ידי הפיכת הדבר מצד לצד, על ידי שיכול לשחק בו, על ידי שיכול לטייל בתוך הבנין ולחוש בחושי גופו את גודלו ומידותיו. (כל זה מבקש עוד תיאור מדויק יותר. וראה שזה ענין הקפות בית המקדש, והזכרנו מזה בדרוש להושענה רבה בענין האדם שיש לו צל שהוא היותו בעל שלשה ממדים והשד שהוא ייצוג בעל שני ממדים בלבד ולכן אין לו צל ולא הקפה)

י.

ככל החזיון הזה קרה לנו בדברי תורה. אשר מאז חרבה נשמתנו נשארה כל התורה שבידינו ציור חד ממדי או דו ממדי מצויר לנו על הנייר. ואמנם מסוגלים אנחנו לחקור הדק היטב את כל פרטי נקודת המבט הנמסר לנו ואף להעמיק אל תוך האילוזיה של שלשת ממדים שהדף נותן לנו, ונוכל לקרוא מסכת מידות ולדעת כל גדרי מידות בית המקדש הרבה יותר טוב ומדויק ממה שהכירו אותו הכהנים שהסתובבו בו כל יום. אך עיקר חסר מן הספר, והוא עיקר החירות. אין לנו אפשרות לסובב ציון ולהקיף אותה ולספור מגדליה. אין לנו יכולת לסובב את

לכנותו המימד השלישי. הדבר ברור שהכתב והציור, ואף מסך הוידאו, אינם מסוגלים לייצג באופן אמיתי אלא בשני ממדים. אלא שיש סימנים בכתב שיתנו לאדם אילוזיה של שלשת מימדים, בכל דרכי טכניקת הציור הידועים. ומכל מקום מידי אילוזיה לא יצאנו. וגם אם נבנה מודל בעל שלשה מימדים, עדיין לא ישתווה המודל אל גוף הדבר באחד הממדים הכי עיקריים שלו שהוא הגודל (במילים אחרות אם ידע הוא סוג של מיפוי המודל המוחי אל המציאות, אין שום מודל מושלם כל עוד אינו מבטא כל הנמצא במציאות ביחס של 1:1, והיינו המציאות עצמה. אלא יש בלב האדם אפשרות להשיג את המציאות כפי שהוא, והשגה זו נצרכת ללימוד המתקרב ביותר אל גוף הדבר).

מ.

אותו החיסרון של הממד השלישי האמיתי, ואם נרצה נוכל להוסיף לה את המימד הרביעי של הזמן, ועוד ממדים. אפשר לכנות כחיסרון חירות הדעת. הלא ההבדל הגדול בין המבקר את הבנין ובין הלומד אודותיו, הוא שהמבקר מסוגל להחליט על דעת עצמו לסובב את הבנין מצד זה לצד זה, לבדוק מה נמצא מימינו משמאלו מפניו מאחוריו. בעוד המביט בתמונה או בסרט איננו יכול להשתחרר

בין המושג של אז ירננו אל המושג של ביכורים, הגם שאפשר להסביר את זה. אבל התחושה המיידית שלו הוא שנסע לבקר במצוות הביכורים ושם ראה עצים והחליט לספר עליהם וכיצד הם משתלבים לו בתמונה החיה בעולם החי של חג העצרת. וכן כאשר קישר את עצרת של שבועות ועצרת של חג לא כי התבלבל ביניהם אלא כי ראה אותם מקיימים אותו תהלוכה מן הימים אל האחד ואמר הרי זה דבר אחד, ומתוך חירות תורתו דיבר.

ג.

גם הזוהר כתורת סוד ניתן לראותו כניסיון העמדת התורה בציור תלת ממדי. כל נסיונות תיאור טעמי המצוות והפילוסופיה של התורה בסוף מתמצים אל דף אחד בעל שני ממדים, והרי האמת של התורה בוודאי גדולה בעלת שלשה ממדים לפחות. אומר הזוהר זהו ספירת התפארת וזהו העץ שמצמיח כל טוב וכל ברכה, זהו היער והעצים המרננים בתוכו, זהו השדה אשר ברכו ה', וכל אלה הם דברים חיים לא מושגים רשומים באותיות דיו על נייר אלא אבנים בולטות וחרותות על הלוחות.

ספר התורה וכל המבנים המופלאים של התורה עצמה ולחפור בה בחירות כרצוננו, מוגבלים אנחנו אל נקודת המבט שהותירו לנו ראשונים. ועל זה ידו כל הדווים לפיכך היו ימים רבים לישראל ללא אלהי אמת וללא תורה.

א.

וזהו בחינת חרות על הלוחות אל תקרי חרות אלא חירות. כי ההבדל בין כתב חרות לכתב בדיו הוא שהכתב החרות ניכר משני עבריו. והלוחות כתובות פנים ואחור במכתב אלהים. דהיינו זוהי תורה בעלת שלשה ממדים ובעלת חירות שיכול המתבונן להפוך בה מצד לצד כרצונו. הזוכה לתורה כזו זוכה לחירות.

ב.

תורה כזו מבקש הזוהר להחיות לנו, הן בהיותו מדרש והן בהיותו תורת סוד. כאשר הוא דורש פסוקים הנראים רחוקים ומצרף ציור הנראה מדרש פליאה, אין זה אלא כי הוא לקח לעצמו את החירות לטייל בגוף הבנין של ארמון התורה ולהצביע על עוד חלק שתפס את תשומת ליבו. מתבונן הוא במצוות ביכורים ובחג הביכורים ומרים את עיניו אל העצים ואל השמים ואומר זהו אז ירננו עצי היער, לא כי בנייר הנקודות היה כתוב לו איזה קשר

הצמיחה מן עבודת האדמה. הרי ביום השלישי של הבריאה נאמר עץ פרי עושה פרי אשר זרעו בו. ביום השלישי נאמר לאדם שהוא יאכל מפרי עץ הגן, ואילו עשב האדמה יאכלוהו הבהמות. כאשר נתקלל האדמה חזר הוא לעבודת האדמה ונתקלל לאכול עם חמורו מפרי האדמה באבוס אחד. ככה כל ימות החורף עובדים אנחנו את האדמה, עד שמגיע חג השבועות ומתרוממים אנחנו מן האדמה אל השמים דרך העץ.

מ"ז.

הלחם שהאדם אוכל ייתכן להסתכל עליו משני צדדים, לחם מן הארץ ולחם מן השמים. אכן הלחם הוא מפרי האדמה, אך הוא התעלה מכך וקבע ברכה לעצמו המוציא לחם מן הארץ. כאן נעשה הלחם כמו פרי הגדל על העץ, עד אשר לעתיד לבוא יוציאו העצים פרי לחם ותיתמר חיטה כעץ גבוה על ההרים. ואז נקרא לחם זה עצמו לחם מן השמים, ככתוב אצל המן שהוא לחם היורד מן השמים. כך החיטה שמביאים אנחנו ממנה מנחה חדשה הוא לחם מן השמים.

י"ז.

אז ירננו עצי היער מלפני ה' כי בא לשפוט את הארץ. ישמחו השמים

הלחם מן הארץ אל השמים

י"ד.

שני ציורים שלמים ציירנו לנו במשך הימים האלה. הראשונה הוא הסדר הצמחי, כאשר חרשנו בשעת חרישה והתפללנו על הגשמים והתחילה התבואה לנבוט בחודש האביב וקצרנו בשעת קצירה והבאנו את ראשית קצירנו אל הכהן ומן תחילת פירות האילן בעצרת הבאנו ביכורים והקרבנו מנחה חדשה ליי. השני הוא הסדר האנושי הזיווגי, כאשר נסתרה האשה במצרים ועלה החשש שמא נטמאה והשביע הכהן אותה על ידי מנחת שעורים בשבעה שבועות וביירו המים שהיא טהורה וחזרה להתחבר בבעלה ונקתה ונזרעה זרע. ובדימוי זה עוד דרך שנית שנטמאה האשה בדם נדה וישבה שבעה שבתות נקיים לטהר נפשה במים הנובעים מלמעלה ולערב טבלה והתחברה בבעלה.

מ"ו.

נצרף את הדימויים הללו שבעתיים ונראה כיצד הם מצטרפים לשמחה אחת. עצרת נמי ראש השנה היא שבה נידונים על פירות האילן. הרי נתייחד הדין הזה של פירות האילן משאר הדינים על התבואה להיותה ראש השנה. האילן הוא השתחררות

יז.

וכך אמר הנביא ישעיה כאשר דיבר על שורש המשל הזה וביטא את הנמשל העליון שלו. כי מחשבות האדם אומרות כי דבר ה' אשר יצא מפיו היינו השכינה יצאו מלאים וריקם השיכם ה'. ועל כך אמר הנביא כי לא מחשבותי מחשבותיכם. כי כאשר ירד הגשם והשלג מן השמים ושמה לא ישוב כי אם הרוה את הארץ והולידה והצמיחה כן יהיו דברי אשר יצאו מפי לא ישובו אלי ריקם כי אם עשה את אשר חפצתי והצליח אשר שלחתי. ואם נראה שהמים שהורדתי מן השמים לא הולידו, ויקו לעשות ענבים ויעש באושים, אין זה אלא לפי מחשבותיכם אבל לפי עצת ה' היא תקום לעולם, ודבר אלהינו יקום לעולם. יבש חציר נבל ציץ. תמיד הדימויים של עשב השדה הם דימויים של כחציר יבש ימי בשר ודם הקמלים כל ערב. והדימוי של דבר ה' יקום לעולם הוא הדימוי של עץ הוא עץ החיים והיה כעץ שתול על פלגי מים ועל יובל ישלח שרשיו ועלהו לתרופה.

יח.

ואז כאשר האשה תהיה טהורה ונקתה ונזרעה זרע, אז בשמחה תצאו ובשלום תובלון ההרים והגבעות יפצחון לפניכם רינה וכל עצי השדה ימחאו כף. תהיה שמחת שמים וארץ

ותגל הארץ כי בא לשפוט ולהעלות את הארץ, שירו לה' שיר חדש שירו לה' כל הארץ, שירו לה' שיר חדש כי נפלאות עשה, פלא עלתה הארץ אלה השמים, פותחים כל עצי השדה ומוחאים כפים, וכל עצי השדה ימחאו כף.

דבר ה' לא שבה ריקם

יח.

כשם שנסתרה האשה והיתה צריכה להישבע במנחת קנאות, כלומר בא נחש על חווה והטיל בה זוהמא, ונתקנא האיש שמא נטמאה, כך בחטא האשה נעשתה האדמה בוגדת בעצים שעליה. הרי נתקלל האדמה וקוץ ודרדר תצמיח לך, במקום שזורע חטים וצומחים קוצים הרי זו בגידת האשה שהיא האדמה בבעלה שהוא העץ הזורע בה. כשם שהוא השבעת מנחת קנאות את האשה שלא בגדה בבעלה באמת, כך הוא השבעת י"ג נפה של השעורים שלא התערב בהם קוץ ודרדר, וכך הוא עיקר עבודת השדה שביאר הרב יצחק לוריא שהוא ביעור קוצים מן הכרם. כי העיקר לברר שלא חטאה האשה ונקתה ונזרעה זרע.

המים המרים, ואומר הגדתי היום כי
באתי אל הארץ.

כב.

ועל מה הוא מודה בוידוי ביכורים, על
יעקב אבינו שהוא העץ הגדול שנשתל
במצרים, והיה נראה כי העיקר הזה
נפגם, וכבר ארמי ביקש לאבד אותו.
וירד מצרימה ויגר שם, ואז כאשר עלו
ממצרים בא אל מרה, ושם היו המים
מרים, שם השקה הכהן אותם את
המים המרים, ויורהו ה' עץ וימתקו
המים, הוא עץ החיים הממתיק את
המים המרים, ושם שם לו חוק ומשפט
ושם נסהו התחילו לקבל את התורה.
ותיכף משם נסעו אילימה ושם שתיים
עשרה עינות מים ושבעים תמרים,
שהם שלימות האילן שנטע יעקב
אבינו בי"ב שבטים ושבעים נפש.

כשמחת בקציר כאשר לא צמחו קוצים
ודרדרים כי אם הוזרעה הארץ ונידונו
פירות האילן לטובה.

כא.

בכל בירור ויחוד יש הגדה. הגדה
ראשונה סיפרנו בליל חג הפסח,
בשיר כליל התקדש חג. אבל כל
אותו הסיפור לא היה מדברי תורה
אלא מדברי חכמים. ולכן דרשנו את
פרשת ארמי אובד אבי, כי לפי הפשט
אל יתהלל חוגר כמפתח, ועל מה
נודה בעוד אנחנו צריכים להקריב
למחרת את מנחת הקנאות מזכרת
עון. אבל מדאורייתא מתי מספרים
סיפור זה של ארמי אובד אבי, וודאי
בחג השבועות, ואז בא האדם וכידו
מראשית פרי האדמה שלא בגדה, ובא
אל אותו הכהן שהשקה את האשה את

תיקון ליל שבועות (תש"פ)

תכשיטי פירות חידושי התורה

דרכים לעורר הלב אל התורה. סיפר הזוהר בהקדמתו את לימוד רשב"י עם חברותו בלילה שכלה נכנסת לחופה. ולא לפי ששכח את מקום חג השבועות אלא לפי שהקדמתו עוסקת בסוד חידושי תורת הזוהר עצמם, ובליילה זו עסק רשב"י בהסברת דבר זה שהוא הוא פעולת הלילה.

ג.

מושג זה חידושי תורה הוא מן החידושים הפלאים ביותר שעוברים אנחנו עליהם בכל יום ואין שם על לב. כי כולנו למדנו כי הדבר או שהוא כתוב או שאינו כתוב או שכן כי כבר כתוב או שאינו נכון כי אינו כתוב או כתוב אחרת. ואם כן אין חידוש בעולם כלל. אך כל עיקר חידוש תורה אומר שלא זו בלבד שיש חידוש תורה אלא שזולתו אינו תורה כלל ובכל יום כחדשים כתיב. חידושי תורת אמת הם יצירה, והקדמת הזוהר עומד על פסוק זה ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתך לנטוע שמים וליסוד ארץ ולאמר לציון עמי אתה, אל

א.

אמרתי לא לרשום שיעור הזה כי אני יודע מה ניתן להיכתב ממנו ומכל מקום הנני רושם מה שאפשר.

ב.

סוד תיקון ליל שבועות (שאינו נקרא כך בזוהר, ואין ליל שבועות שבור שצריך לתקנו, אך על פי פשוט 'תיקון' פה הוא שם שהיו נותנים לסדרי אמירות מודפסים. והגם שבזוהר מוזכרים תיקונים משמעותם קישוטים ויתבאר) מתבאר בספר הזוהר בשני מקומות, בהקדמת ספר בראשית ובפרשת אמור. הקדמת ספר הזוהר כשמו כן הוא הקדמת ספר הזוהר. כי הזוהר צריך הקדמה כמו שכל התורה צריכה הכנה. שאין מתנה מתנה אם אין בו גם דרך להגיע אליו. וההגעה מן העולם הזה אל הזוהר בוודאי צריכה הקדמה. הקדמה זו חושפת בפנינו את דרכי ההגעה אל התורה של הזוהר, והיא נצרכת לנו בכל יום בהתרוממות מעפר העולם אל התורה. וכן מלא הזוהר הקדמות לדרושיהם בכמה

עשרים שנה ועדיין הם מזדווגים בכח אותה האהבה אבל ייחודם אינה חדש, אין לה סיבה להתקיים עכשיו, הוא רק מיחזור וספחים של מה שהיה להם אז. ותורה זו כח הפריון שלה אוזל ומתמעט.

ה.

החכמים אינם לומדי התורה אלא עושי התורה. ועשיתם עולה. ועשיתם אותם. החכם הוא מי שמסוגל לחדש חידושי תורה וזולת זה אינו חכם כלל. לפיכך צריכים החכמים להיות בסוד ליל שבועות הקודם ליומו. משל לחתונה שהזמינו אליה את כל העולם, מתי כל העולם מגיע לחופה בשעה שנקבעה או שעה אחריה. הכלה ושושביניה מגיעים כבר לילה מקודם להכין את החופה ואילו לא יבואו לילה קודם לא תהיה חופה כלל. תולים שלטים בשבת אחרי הצהריים ידרוש הרב. מתי כל הציבור מגיעים לדרשה שבת אחרי הקוגל. מתי הרב מגיע לדרשה, ביום ראשון בבוקר. ואם לא יגיע ביום ראשון לא יהיה לו מה לדרוש בשבת. כך תלמידי חכמים אינם מגיעים למתן תורה בשעה שנקבעה הם מגיעים לילה מקודם להכין את התורה שתינתן למחר.

תקרי עמי אתה אלא עמי אתה, מה אני יוצר עולמות בדיבורי אף אתה יוצר עולמות בדיבורי. ואלה הם דברי תורה שפרים ורבים. כאשר אמר רבי ישראל על הלומד מחבירו אות אחת, שאין זה אלא לפי שדברי תורה פרים ורבים וגם אות אחת לצבאות רבות יהיה. כמו המוליד ילד ואינו רואה בו אלא אות אחת תינוק קטן ומכוער ואין לך שליטה עליו והוא לגוי גדול ייתכן, כך חידושי תורה אינם צריכים להיות כתובים, ואדרבה המחפש לכל דבר עיקר נהיה עקר, אבל כאשר יגדלו ויהיו לאיש יהיו לאילנות גדולים. אמר רבינו נחמן עם כל דבר חידוש אמת אפשר לעבור את כל התורה כולה. אע"פ שמחדשו אינו יודעו כי ההורה איננו צריך לדעת מה יעשה ילדו בגדלותו. ולפיכך צריך שמירה שלא יבואו התלמידים וכו' ומכל מקום אמת הוא שכך הדבר עובד.

ד.

וזוה כל פרי מטרת התורה בסודה להוליד ממנה. כמבואר בכל כתבי אריז"ל שכל כולם אינם אלא ספר הדרכה להוליד נשמות חדשות. כי כל הבעיה של העולם שרוב הנשמות ישנות מתגלגלות ורוב התורות ישנות מתגלגלות, תורות ממוחזרות. ואין זה נקרא אור היחוד אלא ספיחי ספחים. כמו איש ואשה שאהבו זה את זה לפני

ו.

(והנמשל לזמננו וד"ל). אדרבה דווקא כאשר בגדיך לבנים צריכים להיזהר עוד יותר. וסוד שמירת שבת שאין עושים בו מלאכה. יתירה עליו יום הכיפורים שאין אוכלים בו. יתירה עליו ליל שבועות שאין ישנים בו. כך צריכה להיות השמירה מכל דבר שעלול לגרום היסח הדעת דווקא בעת הזאת שכבר הגענו אל היחוד אבל היחוד עוד לא התקיימה. דווקא הלב הפתוח צריך משמר מכל משמר הרבה יותר מן הלב הסגור.

ח.

איך להבין כי חברי הכלה הם מרכבה לשכינה. הבנה זו גורמת למבקשי ה' לבקש את טובת עצמם בלבד שהוא היפך הכוונה. אך בדווקא אומר הזוהר אנחנו בני חבורת הכלה ולא הכלה עצמה. כי זה שאנחנו מבקשים תיקון נפשנו בחיות התורה אינו לרוות צמאוננו כי הלא אנחנו לא עשינו את עצמנו צמאים ומה יש לנו מכל המשחק הזה. אבל הא"ס יצר את החסרון עצמו כי כך רצה שיעלו מ"ן אליו ולכן הבקשה אינה למען תיקון הנפש אלא למען תיקון השכינה וזכור ושמור כלל זה היטב.

הכנה זו לקשט את הכלה היא. וכמה הכלה צריכה קישוטים חדשים. שהרי לולא כן לאתתקיים היחוד אלא בספיחי ספיחים. כדי שתתקיים חג שבועות כנתינתה צריכים לחדש חידושי תורה חדשים. וסדר הקישוטים כנאמר צוארך בחרוזים, להיות חורז מתורה לנביאים ומנביאים לכתובים וכו'. היינו כמו חברתה של הכלה האוספת מרגליות ונוקבת אותם וחורזת אותם על חוט ועושה מזה תכשיט לכלה. כך אוספים תלמידי חכמים מילות התורה מכאן ומשם לעשות מזה תכשיט חדש לשכינה. ובהכרח שכל חידוש אמת יוכל לעבור מדברי תורה לנביאים ולכתובים ולתורה שבעל פה וכל שאינו כן אינו חידוש תורה אלא פירוש לוקאלי לאותו מאמר שנשאר על עיקרו ואינו מוליד. ולא שאפשר למצוא אסמכתא לכל דבר בכל מקום אלא באמת חידוש כזה הוא מכל מקום וצריכים לחפשו ולבנותו ולציירו.

ז.

בהגיע הלילה הוא הזמן שצריכים שימור. כאמור ג' צריכים שימור חיה כלה וחתן. לפעמים טועים חושבים כבר הגענו טהור לה הוא יומא כבר אפשר לנוח. זה כמי שטרח לכבס את עצמו וטבל במקווה ואז יוצא מן המקוה ואינו נזהר ונופל לטיט.

ז.

האשה הישנה שמחפשת להתקרב אל בעלה הולכת היא אל חברותיה ודורשת מהם שיתקנו לה תכשיטים. כך התורה 'אין המקרא הזה אומר אלא דרשוני'. המקרא שהיא השכינה מנדנדת לחברותיה תלמידי חכמים הנה אנכי צריכה להזדמן לבעלי ואין לי במה לבוא אל המלך. והיא מראה להם את זה על ידי קושיות הנופלות להם בלימוד או קשיים שנופלים להם בעבודה. והם אומרים את כל אשר תאמר ינתן לה לבוא עמה מבית הנשים עד בית המלך. והם מכינים לה מכתבי אהבה וחרוזים חדשים ותופרים לה בגדים חדשים ובהם היא

מפתה את המלך והוא טועם בה טעם בתולה.

י.

ואז בשעת היחוד אומר המלך באתי לגני אחותי כלה אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי, והוא שואל מי לימד אותך דברי הפיתוי האלה ומי הראה לך את סימני האהבה האלה שאת מראה לי. והיא אומרת אלה חברותי שהכינו לי, הם שהכינו את יערי ואת דבשי ואת ייני. מיד אומר המלך אכלו רעים שתו ושכרו דודים, יבואו גם רעים ודודים אלה אל השמחה ויקבלו פרי מעשיהם אשר עשו לה.

